

**Univerzita Karlova v Praze
Přírodovědecká fakulta
katedra sociální geografie a regionálního rozvoje**

Studijní program: Geografie
Studijní obor: Geografie a kartografie

Jana Hrbková

**KRIMINALITA V SUBURBIÍCH:
PŘÍPADOVÁ STUDIE V OBCI SULICE**
CRIME IN SUBURBS:
CASE STUDY IN THE MUNICIPALITY SULICE

Bakalářská práce

Praha 2012

Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Jana Temelová, Ph. D.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem závěrečnou práci zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její podstatná část nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze, 10. 8. 2012

.....

Jana Hrbková

Ráda bych zde poděkovala své školitelce RNDr. Janě Temelové, Ph.D. za trpělivost, cenné rady a připomínky. Dále bych na tomto místě také chtěla poděkovat své rodině a svému kamarádovi za podporu během psaní.

Abstrakt

Cílem této práce je zjistit vnímání kriminality a pocitu bezpečí obyvatel žijících v nové zástavbě v obci Sulice, která se nachází v zázemí Prahy. V této obci docházelo a zároveň dochází ve velké míře k procesu suburbanizace. Během posledních jednadvaceti let se zde do rodinných domů nastěhovalo téměř tisíc nových obyvatel. A proto se nabízí, že tato příměstská lokalita je atraktivním cílem pro pachatele majetkové kriminality. V obci Sulice byly provedeny řízené rozhovory se zdejšími obyvateli a se starostou a místostarostou. Na základě řízených rozhovorů je vypracována praktická část bakalářské práce. Výzkum zjišťuje, jakého druhu kriminality se lidé v obci Sulice nejvíce obávají a proč. Dále se práce zaměřuje na pořízená bezpečnostní opatření proti pachatelům. Výsledky ukázaly, že téměř většina respondentů se v obci cítí bezpečně, ačkoliv celá polovina dotázaných měla negativní zkušenost se zdejší kriminalitou. Respondenti se nejvíce obávají majetkové kriminality. K nejúčinnějším bezpečnostním opatřením patří psi a zejména dohled členů rodiny a sousedů.

Klíčová slova: Suburbium, majetková kriminalita, pocit bezpečí, zkušenost s kriminalitou, ochranná bezpečnostní opatření

Abstract

The aim of this work is to determine the perception of crime and feeling of security people who live in the new development in the village Sulice, which is located in suburb of Prague. In this village happened in the past and even now there is a large extent to the process of suburbanization. During the last twenty one years they have moved in to the family home nearly a thousand new residents. And therefore is an option that this suburban location is an attractive target for the perpetrators of property crime. In the village Sulice structured interviews were conducted with local residents and the mayor and deputy mayor. Based on structured interviews, practical part of the thesis is made. Research aims to determine what type of crime, people in the village Sulice most worried about and why. The work focuses on the security measures taken against the perpetrators. The results showed that almost all of respondents feel safe in the village, although half of all respondents had a negative experience with a local crime. Respondents are most worried about property crime. The most effective security measures are dogs and mainly supervision of family members and neighbours.

Keywords: Suburbium, property crime, a feeling of safety, experience with crime, protective security measures.

OBSAH

Abstrakt	4
Seznam grafů	6
Seznam tabulek	6
Seznam obrázků	6
Seznam map	6
Seznam příloh	7
1 ÚVOD	8
2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA	10
2.1 Vývoj rezidenční suburbanizace a lidé v suburbích v České republice	10
2.2 Vymezení kriminality se zaměřením na majetkovou trestnou činnost	12
2.3 Strach ze zločinu	16
2.4 Kriminalita v suburbích a její prevence	17
3 VÝZKUMNÉ OTÁZKY A OČEKÁVÁNÍ	21
4 METODIKA	23
5 KRIMINALITA V OBCI	27
5.1 Charakteristika Sulice	27
5.2 Registrovaná kriminalita v obci roku 2011	30
5.3 Vnímání bezpečnosti a kriminality v obci pohledem místních obyvatel	32
5.4 Ochranné bezpečnostní prostředky a každodenní aktivity obyvatel Sulice	37
6 ZÁVĚR	40
Seznam literatury a zdrojů	42
Přílohy	47

Seznam grafů

Graf 1: Struktura trestné činnosti v Praze, v zázemí Prahy a v obci Sulice v roce 2011	14
Graf 2: Struktura majetkové tr. čin. v Praze, v zázemí Prahy a v obci Sulice v roce 2011.....	14
Graf 3: Struktura respondentů podle pohlaví a věku v obci Sulice.....	25
Graf 4: Vzdělanostní struktura respondentů v obci Sulice.....	25
Graf 5: Vývoj počtu obyvatel v obci Sulice mezi lety 1990 - 2011	29
Graf 6: Věková struktura obyvatelstva Sulice v letech 2001 a 2011	29
Graf 7: Celková struktura kriminality v obci Sulice za rok 2011	30
Graf 8: Struktura a počet majetkové kr. – krádeží prostých v obci Sulice v roce 2011	31
Graf 9: Struktura a počet majetkové kr. – krádeží vloupáním v obci Sulice v roce 2011.....	31

Seznam tabulek

Tabulka 1: Majetková kr. – krádeže vloupáním mezi Sulicí a Prahou za rok 2011	30
---	----

Seznam obrázků

Obrázek 1: Stará zástavba Sulice, nová zástavba Hlubočinky a její rezidenční prostředí	28
Obrázek 2: Nová mateřská škola v Želivci a nové hřiště na Hlubočince.....	28
Obrázek 3: Část Hlubočinky „Borovina“ zasahující až do lesa	33
Obrázek 4: Rezidenční prostředí v Nechánicích a na nově vytvořené ulici v Hlubočince	36
Obrázek 5: Rezidenční prostředí Želivce s částí „Na Křížkách“	39

Seznam map

Mapa 1: Poloha obce Sulice v rámci ČR	27
---	----

Seznam příloh

Příloha 1: Otázky řízeného rozhovoru pro obyvatele obce Sulice	47
Příloha 2: CD s nahranými rozhovory	49
Příloha 3: Rozhovor se starostou a místostarostou obce Sulice	49
Příloha 4: Jednotlivé části obce Sulice: Nechánice, Želivec, Sulice a Hlubočinka.....	50

1 ÚVOD

Tato bakalářská práce se věnuje kriminalitě v suburbánní obci Sulice nacházející se v jižním zázemí Prahy. Práce zkoumá, jak pohlíží obyvatelé obce na zdejší bezpečnost a kriminalitu. Trestná činnost v České republice ovlivňuje v různé míře většinu z nás, ať už jako přímé oběti kriminality, nebo jako osoby o kriminalitě informované zprostředkovaně (Martínková 2010). Ve všech průzkumech veřejného mínění jsou obavy z kriminality na prvních místech hodnocených společenských rizik (Marešová, Scheinost 2001). Právě strach ze zločinu nás negativně ovlivňuje i kupříkladu ve spokojenosti. Marešová a Scheinost tvrdí, že „*strach ze zločinu narušuje osobní pocit bezpečí*“ (Marešová, Scheinost 2001, s. 24).

Po roce 1989 v období změn politických, ekonomických a společenských zaznamenáváme nejen rapidní růst kriminality (Štablová 2008), ale i postupný vývoj procesu rezidenční suburbanizace, která vytvořila suburbánní obce (Ouředníček 2003). Mezi lety 1997 – 2006 se bytová výstavba v zázemí velkých měst projevuje nejintenzivněji (Ouředníček, Temelová 2011). Do těchto lokalit se z počátku stěhovala pouze nejmajetnější část populace, ale s postupem času a s větší podporou bytové politiky se do suburbií stěhují i lidé ze střední třídy (Sýkora 2002). Všechny tyto osoby většinou dojíždějí za prací do jádrového města (Novák 2008). Proto se pravděpodobně v těchto bohatších předměstích naskýtají vhodné příležitosti pro páchaní majetkové kriminality. Při existenci pravděpodobného pachatele, vhodného objektu a nepřítomnosti schopného ochránce, je objekt vystaven velkému riziku kriminálního jednání (Felson, Clarke 1998).

V předložené bakalářské práci se tedy zabývám tím, zdali existuje v suburbánní obci Sulice kriminalita, popřípadě jaká. Dále se snažím interpretovat prostřednictvím řízených rozhovorů, jaké zaujímají obyvatelé názory a postoje k místní kriminalitě. Důraz je kladen na vnímání svého bezpečí v obci. Bakalářskou práci na toto téma jsem si vybrala, protože v této příměstské obci bydlím již přes 11 let a také moje rodina se stala obětí vloupání. V praktické části práce jsou formulovány tyto výzkumné otázky:

- *Jakého druhu kriminality se obyvatelé příměstské obce Sulice nejvíce obávají a proč?*
- *Jakými způsoby si chrání obyvatelé obce svůj majetek a jsou všechny tyto prostředky primárně pořízené pro ochranu osob a majetku?*

Teoretická část bakalářské práce nejprve zachycuje vývoj procesu suburbanizace v České republice po roce 1989. Poté práce nastiňuje geografii zločinu „geography of crime“, která klade zejména důraz na proces rozhodování „decision making“ ať už pachatele či oběti. Je

to tedy vědní obor geografie zabývající se kriminalitou a zohledňující kognitivní a prostorové faktory. Další část teoretických východisek se zaměřuje na vymezení kriminality. Je porovnávána kriminalita v Praze, v Praze – východ, v Praze – západ a ve zkoumané lokalitě v obci Sulice, za rok 2011. Více se zmiňuji o majetkové kriminalitě, jejíž výskyt je typický pro příměstské oblasti. A v poslední části teoretických východisek je diskutována kriminalita v suburbíích a ochranná bezpečnostní opatření.

V praktické části jsou nejdříve uvedeny dvě výzkumné otázky a k nim se pojící očekávání. Výzkum byl prováděn pomocí polostrukturovaných rozhovorů, které obsahují tři bloky otázek. Tyto rozhovory jsou blíže popsány v metodice, v které se také nacházejí další zdroje dat potřebné k vytvoření praktické části. V kapitole „KRIMINALITA V OBCI“ jsou popsány základní charakteristiky Sulice a v ní spáchané trestné činnosti v roce 2011. Poslední a nejdůležitější částí v praktickém vymezení bylo vyhodnocení rozhovorů. Výsledky jsou popsány v podkapitolách: „Vnímání bezpečnosti a kriminality v obci pohledem místních obyvatel“ a „Ochranné bezpečnostní prostředky a každodenní aktivity obyvatel Sulice“. V závěru práce jsou shrnuty hlavní poznatky a naplnění či nenaplnění očekávání.

2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

2.1 Vývoj rezidenční suburbanizace a lidé v suburbíích v České republice

Přestože v průběhu 90. let probíhaly největší změny funkčního využití, fyzické struktury i sociální skladby obyvatel v centrech měst (Matlovič a kol., 2002, cit. v Sýkora 2003, s. 55), oblastí největších transformací se v posledních desetiletích stala příměstská zóna. Hlavním procesem měnícím příměstskou oblast je suburbanizace zahrnující bydlení, obchod, skladování, výrobu a další aktivity (Sýkora 2003). Suburbanizací se zpravidla rozumí růst města prostorovým rozpínáním do okolní venkovské a přírodní krajiny (Sýkora 2002). Podle Martina Ouředníčka je „suburbanizace jedním z druhů urbanizačních procesů, při kterém se obyvatelstvo a některé jeho aktivity stěhují z jádra města do zázemí“ (Ouředníček 2003, s. 236). Rozsah suburbanizace lze vyjádřit počtem přistěhovalých a intenzitou přistěhování z daného města (Ouředníček, Puldová 2011). Příměstskou zónu ovlivněnou rezidenční suburbanizací charakterizují samostatně stojící nebo řadové, jedno až dvoupodlažní rodinné domy s vlastní zahradou, které často vytvářejí sociálně homogenní rezidenční zóny (Sýkora 2002). Pro nově vystavené obytné celky v zázemí měst se v průběhu 90. let 20. století vžil v České republice název satelitní městečka¹. Odborníci označují sídla v těsném zázemí jádrového města jako suburbia², česky předměstí (Ouředníček a kol. 2008). Na suburbanizaci nelze pohlížet pouze jako na růst počtu obyvatelstva zázemí měst, ale i jako na změnu funkčního využití území, proměnu architektury a výraznou změnou sociální struktury obyvatelstva (Ouředníček 2003). Ouředníček a Puldová (2011) ve své práci poznamenávají, že suburbánní migrace způsobuje významnou demografickou a sociální změnu struktury suburbanizovaných obcí a významný nárůst automobilové dopravy mezi jádrem a zázemím. Na mikroregionální úrovni se vytváří významná polarita mezi migračně ztrátovými jádry aglomerací a jejich ziskovým zázemím (Novák a kol. 2011).

Podle Chakrawartiho (1996) slovo předměstí „suburb“ má dlouhou historii, která sahá až do starověkého Říma. Ovšem moderní předměstí „modern suburb“ se datuje k 18. století v Anglii, kde se začaly stavět vily v blízkém okolí měst. Na našem území se suburbánní oblasti rozvíjely v meziválečném období a to zejména v blízkosti železničních tratí vedoucích z větších

¹ „**Satelitní městečko / satelit**“ je lidové (hovorové) označení pro lokalitu s novou bytovou výstavbou v zázemí velkých měst. V České republice se satelitní městečka nově založená na zelené louce téměř nevyskytují (Ouředníček a kol. 2008, s. 90).

² „**Suburbium**“ (z lat. *Sub urbs* pod nebo vedle města). V současnosti je vnímáno jako samostatné sídlo mimo intravilán (kompaktní zástavbu) jádrového města. Za suburbia jsou někdy považována i izolovaná území sídlišť (např. pražské Jižní Město). Pro výzkum suburbanizace se za suburbium považují sídla uvnitř nebo vně administrativních hranic města s relativně autonomní funkcí a prostorovou identitou (Ouředníček a kol. 2008, s. 92).

měst. Za komunismu se však rozptýlená suburbanizace v podstatě zastavila, a to vzhledem k územní koncentraci investic v rámci střediskové sídelní soustavy (Sýkora 2002). Rozvoj suburbánního bydlení byl znemožněn nejen malou nabídkou pozemků, ale i nedostatkem finančních prostředků a stavebního materiálu na výstavbu rodinného domu (Ouředníček, Posová 2006). Až na počátku 90. let 20. století došlo ke znovuoživení suburbanizace v pražském zázemí (Ouředníček 2003). Situace po roce 1989 přinesla do české ekonomiky, politiky i společnosti řadu nových prvků. Ouředníček a Posová (2006) ve své práci uvádějí, že důležitou roli pro rozvoj suburbánní výstavby sehrálo zmírnění ochrany zemědělského půdního fondu, restituce půdy jejím původním vlastníkům, zakládání nových stavebních firem i realitních kanceláří a aktivity nově vzniklých developerských společností. Nový boom bytové výstavby lze pozorovat od roku 2002 (Ouředníček, Posová 2006). V České republice se suburbanizace nejvíce rozšířila v zázemí Prahy, ale i přesto v rámci celkové pražské migrace je proces suburbanizace pouze doplňkovým jevem (Ouředníček, Puldová 2011). Nejvýznamnější proudy migrace v letech 1996 až 2007 směřovaly převážně do jižní části pražského zázemí, ovšem postupně rezidenční suburbanizace směřuje i do velmi odlehlých a málo vybavených částí metropolitního regionu (Ouředníček, Puldová 2011).

Prvotní suburbanizace na počátku 90. let v zázemí Prahy, nebo ještě uvnitř administrativních hranic města byla téměř výhradně záležitostí nejvyšších příjmových kategorií obyvatelstva (Ouředníček 2003). Ouředníček a Posová (2006) se ve své práci zmiňují, že v té době došlo k snižování průměrných reálných příjmů a k prudkému nárůstu cen nemovitostí, stavebních prací a stavebních materiálů, proto se pořízení rodinného domku vymykalo možnostem středních vrstev obyvatelstva. Další překážku představovala malá státní podpora bytové výstavby. Pouze nejvyšší příjmová kategorie domácností mohla pokrýt náklady na koupi rodinného domu (Ouředníček, Posová 2006). Rezidenční suburbanizace se začala pozvolna rozvíjet až v druhé polovině devadesátých let s rostoucími příjmy a podporou poskytovanou státem hypotečnímu financování (Sýkora 2002). Zavedením některých nových nástrojů bytové politiky – zejména příspěvku na bydlení, stavebního spoření a hypotečního úvěrování (Sunega 2005). Mezi lety 1997 – 2006 se bytová výstavba projevuje nejintenzivněji v zázemí velkých měst, kde extrémním případem, jak již je zde zmíněno, je zázemí Prahy. V dnešní době má své satelitní městečko téměř každé české město (Ouředníček, Temelová 2011).

Oblasti zázemí měst začaly být preferovány lidmi, kteří toužili bydlet ve vlastním rodinném domě. Právě lidé s dětmi dávají přednost bydlení v rodinných domech se zahradou ve zdravějším a bezpečnějším životním prostředí (Posová 2004). V menší míře se do zázemí měst také stěhují rodiny s odrostlejšími dětmi či starší manželské páry. Nejvíce přistěhovalých tedy zaznamenáváme ve věkových skupinách 25 – 34 let a 0 – 9 let, s tím souvisí i velká poptávka po mateřských a základních školách v těchto oblastech (Puldová, Novák 2008). Právě věková

kategorie 20 – 34 let je nejvíce migračně mobilní složkou. Tito lidé jsou ovlivněni specifickými událostmi související s životními cykly, příkladem je založení rodiny (Novák a kol. 2011). Výzkum prováděný v suburbánní obci Jesenice ukázal, že právě věková kategorie obyvatel 25 – 39 jsou nejbázlivější skupinou v této oblasti. Tito lidé se nejvíce strachují o své děti (Jíchová, Temelová 2011). Noví rezidenti dosahují zpravidla vysoké úrovně vzdělání a vykazují i jiné znaky vyššího sociálního statusu (přístup k internetu, zahraniční dovolené či způsob bydlení), od starousedlíků se liší též v jiném životním stylu (Puldová, Ouředníček 2006). Puldová a Novák (2008) uvádějí, že složení novousedlíků závisí na době přistěhování a na zvoleném typu zástavby (rodinný dům na velkém pozemku vs. řadový rodinný dům vs. byt v bytovém domě).

2.2 Vymezení kriminality se zaměřením na majetkovou trestnou činnost

Po roce 1989 došlo k významným společenským změnám, mezi tyto změny se zařadila i skokově narůstající kriminalita, která je velkým zdrojem obav občanů. Kriminalitu chápeme jako souhrn trestných činů spáchaných v určitém časovém období v dané oblasti (Štablová 2008). Vykopalová ve svém článku tvrdí, že „kriminalita je chápána jako důsledek procesu sociální dezintegrace³ provázející řadu sociálních a společenských změn“ (Vykopalová 2000, s. 229). Kriminalitou se zabývá kriminologie, která zkoumá její pachatele, oběti a metody prevence (Novotný a kol. 2004). Nemálo z nás se kriminality obává (Zapletal 2002) a obvykle tomu přizpůsobuje individuální denní i životní aktivity. V geografii se tímto tématem zabývá geografie zločinu „geography of crime“, která zkoumá vzájemné působení kriminality, prostoru a společnosti, prostřednictvím analýz zločinu, pachatelů a dopadů kriminality (Johnston a kol. 2000). Geografie zločinu vznikla na základě behaviorální geografie, která klade důraz na způsob myšlení lidí v rámci prostorového chování. Hlavní zřetel v této geografii je brán na proces rozhodování „decision making“ a jsou zde významně zohledňovány kognitivní a prostorové faktory. Můžeme zde zmínit například koncepty mentálního či kognitivního mapování, na kterých behaviorální geografové pracovali. Geografie zločinu má také kořeny v kartografické kriminologii, která se objevuje v průběhu 19. století (Herbert 1988). Ve 20. letech 20. století byla geografie zločinu významně podpořena chicagskou školou a pány Shawem a Mckay'sem, kteří se zabývali mapováním mladistvých delikventů za pomoci sociální ekologie „human ecology“ a Burgessova zonálního modelu. Tyto studie pomohly vytvořit obecné rozdíly mezi analýzami, kde zločinci bydlí a kde zločinci působí. Dále se geografie zločinu zabývá tématy jako je sociální dizorganizace „social disorganization“, vysoce rizikové sousedství „high risk

³ „Sociální dezintegrace“ proces narušení strukturální či funkční jednotky, směřování k celkovému rozpadu, eventuálně k zániku soc. skupiny, soc. systému, při soc. dezintegraci přestávají fungovat instituce, platit sociální vztahy, normy, vzorce, chování, na nichž spočívala předchozí integrace (Maříková a kol. 1996)

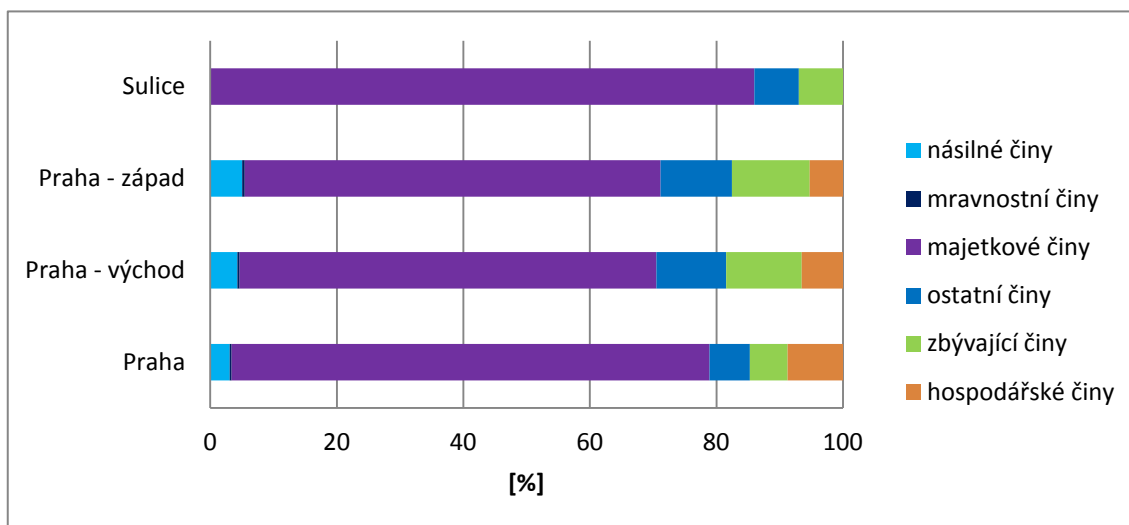
neighbourhoods“, méně rizikové sousedství „low risk neighbourhoods“ a další. Mezi lokality méně rizikového sousedství jsou považovány mimo jiné i bohatá předměstí (Johnston a kol. 2000).

Údaje o kriminalitě nalezneme především ve statistikách podávaných policií a justicemi. Doplnující údaje lze dohledat například z viktimologických výzkumných statistik. Data ze statistik přinášejí informace zejména o kriminalitě *registrované*, což je pouze část kriminality skutečné. Rozdíl mezi kriminalitou skutečnou a registrovanou tvoří kriminalita *latentní* neboli skrytá (Štablová 2008). Kriminalita latentní představuje tedy spáchané trestné činnosti, které se orgány činné v trestním řízení nedozví, a proto nemůže být registrována v oficiálních statistikách. Míra latentní kriminality je závislá především na intenzitě formální a neformální kontroly, toleranci poškozených a úrovně právního vědomí občanů. Nízká míra latence je většinou u vražd, naopak vysoká míra latence se uvádí u úplatkářství (Novotný a kol. 2004). Do oblasti latentní kriminality zasahují viktimologické výzkumy zabývající se studiem obětí trestných činů. Podle standardní statistiky Policejního prezidia řídící se tzv. takticko-statistickou klasifikací, se člení kriminalita na majetkovou, hospodářskou, násilnou, mravnostní, ostatní⁴ a zbývající⁵ (Marešová 2009). Nejčetnější kriminalitou je kriminalita majetková, která se v posledních letech pohybuje zhruba mezi 65 – 70 % z celkové kriminality v České republice (Štablová 2008). To dokazuje i graf 1, který zobrazuje strukturu kriminality mezi Prahou, jejím zázemím a Sulicí, která se nachází v okrese Praha - východ. V těchto čtyřech oblastech jasně převládá majetková trestná činnost. V suburbánní obci Sulice tato majetková trestná činnost významně převládá nad ostatními druhy kriminality. Graf 2 zobrazuje strukturu majetkových trestných činů mezi Prahou, jejím zázemím a obcí Sulicí. Z grafu 2 je zřejmé, že úroveň krádeže vloupáním z celkové majetkové kriminality v zázemí Prahy je vyšší než v Praze, a to o více než 10 %. V obci Sulici převažují krádeže prosté, nicméně krádeže vloupáním ovlivňují také její strukturu majetkové kriminality. V porovnání s hlavním městem se v Sulici na struktuře majetkové kriminality více procentuálně podílejí krádeže vloupáním.

⁴ „Ostatní kriminalita“ vysvětlujeme ji jako maření výkonu úředního rozhodnutí, sprejerství, výtržnictví, nedovolená výroba psychotropních látek a jedů (Policie ČR 2011)

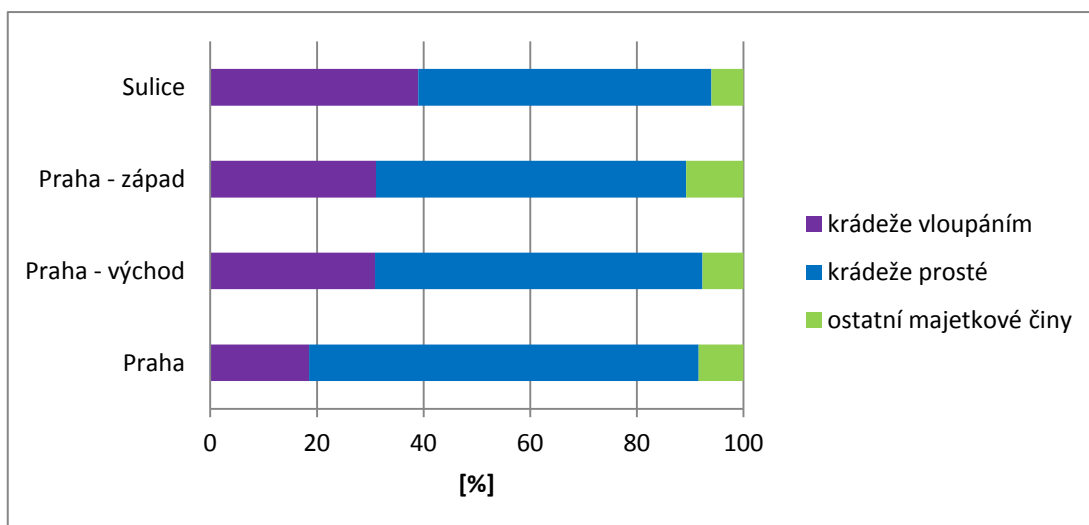
⁵ „Zbývající kriminalita“ tou rozumíme: zanedbání povinné výživy, ohrožení pod vlivem návykových látek, opilství a dopravní nehody silniční z nedbalosti (Policie ČR 2011)

Graf 1: Struktura trestné činnosti v Praze, v zázemí Prahy a v obci Sulice v roce 2011

Zdroj: Policie ČR 2012a, Policie ČR 2012b

Graf 2: Struktura majetkové trestné činnosti v Praze, v zázemí Prahy a v obci Sulice v roce 2011

Zdroj: Policie ČR 2012a, Policie ČR 2012b

Z průzkumu prováděným Janou Jíchovou, Janou Temelovou a Jakubem Novákem (2011) vychází, že lidé žijící v suburbii se nejvíce obávají majetkové trestné činnosti, a to zejména vloupání se do jejich domovů. Dále mají strach o vykradení či odcizení svých vozidel. Proto se zde více zaměřují na majetkovou trestnou činnost. Nejčastější formou majetkové kriminality jsou krádeže, podvody a zpronevěry (Novotný a kol. 2004). Zpravidla lze trestné činy proti cizímu majetku podle Štablové (2008) zařadit do tří okruhů:

- Cílem je obohacení pachatele (krádež, zpronevěra, podvod, lichva, loupež a vydírání většinou posuzujeme jako formy násilné kriminality)
- Hlavním cílem je poškodit (poškození věřitele, poškození cizí věci, porušování povinnosti při správě cizího majetku)
- Podílnictví – pachatel využívá trestné činnosti páchané jinou osobou

Ve struktuře majetkové trestné činnosti nejvíce dominují krádeže, které se dále člení na krádeže vloupáním a krádeže prosté (Policie ČR 2011), viz graf 2. Krádeže vloupáním způsobují, že se lidé obávají o svůj život, zdraví a majetek nejen na ulicích, ale i ve svých příbytcích, tedy v bytech a v rodinných domech (Strémy 2010). Krádeže prosté jsou považovány za typickou formu pouliční kriminality ve formě krádeží věcí z aut, krádeží dvoustopých motorových vozidel, jízdních kol a v neposlední řadě i formou kapesních krádeží (Novotný a kol. 2004). V této trestné majetkové činnosti podobně jako v celé kriminalitě jsou pachateli převážně muži, zejména mladší věkové kategorie. Zastoupení žen jako pachatelek například v roce 2002 činilo pouze 9,6 % (Novotný a kol. 2004). V České republice se objasněnost majetkové kriminality pohybuje okolo 22-25 %. Celkově má majetková kriminalita v České republice vzrůstající trend, pouze mírně sestupné tendence zaznamenáváme po rocích 1994 a 2002. Tuto sestupnou tendenci lze přičíst na vrub změny pojetí škody, jejíž hranice roku 1994 byla zvýšena z 1 000 Kč na 2 000 Kč a roku 2002 se hranice posunula z 2 000 Kč na 5 000 Kč (Štablová 2008).

V minulosti byla majetková kriminalita označována jako „kriminalita z nouze“ (Strémy 2010). Během 19. století se objevila spojitost mezi majetkovou trestnou činností, především v souvislosti s krádežemi, a cenami potravin. Krádeže vzrůstaly poté, co docházelo k nárůstu cen obilí a naopak. V této době se majetková kriminalita spojovala s bídou a chudobou a byla označována jako „kriminalita z nouze“ (Novotný a kol. 2004). Podle této interpretace by podstatný vzestup životního standardu západoevropské populace, k němuž došlo po 2. Světové válce, měl vést ke stagnaci nebo dokonce k poklesu majetkové kriminality (Novotný a kol. 2004). Od roku 1960 se tato domněnka ukázala jako nesprávná, protože s růstem ekonomiky souběžně rostla i majetková kriminalita, a v tomto období se už majetková kriminalita označuje jako „kriminalita z blahobytu“ (Strémy 2010). V České republice se tato kriminalita z blahobytu velkou měrou rozvíjí po Sametové revoluci. Hlavní motivací pro pachatele této kriminality jsou peněžní zisky, avšak i kriminologové jsou obeznámeni s tím, že ne všechny trestné činy, které zařazujeme do majetkové kriminality, nabízejí materiální substrát či finanční odměnu (Strémy 2010). Jde též o emocionální uspokojení pachatelů.

2.3 Strach ze zločinu

Strach z kriminality je chápán jako vnímání ohrožení osobní bezpečnosti v souvislosti s přímou i nepřímou zkušeností s viktimizací, se způsobem prezentace násilí v masmédiích, s charakterem a případnými viktimologickými rysy lokality bydliště a samozřejmě i s osobnostními charakteristikami respondenta (Vykopalová 2000). Podle Warra (1985) obecně strach ze zločinu má nejasný význam, může to být reakce na vloupání, krádeže či sexuální útok. Hlavní zdroje studia strachu ze zločinu poskytuje geografie zločinu, o které jsem se již zmínila v předchozí podkapitole. Koncept strachu ze zločinu vznikl v 60. letech 20. století (Jíchová, Temelová 2011). V rámci výzkumů geografie zločinu se začalo zkoumat sociální a prostorové rozložení strachu, sledování vlivu strachu na jedince či komunity a zvažování strategií na jeho snížení. Bannister a Fyfe (2001) ve své práci uvádějí, že existují tři teoretické a navzájem se překrývající pozice objasňující strach z kriminality. Vysvětlují obavu ze zločinu jako produkt viktimizace, jako důsledek poruchy v sociální kontrole, či vlivem městského prostředí. Pocit strachu nejčastěji vyvolává určité fyzické a sociální prostředí, zejména ve městech. Je to tedy třetí pozice Bannistera a Fyfeho (2001) „vnímání prostředí“ objasňující strach. Ve fyzickém charakteru okolí, pocit strachu či obav vyvolávají tmavá osamělá nebo neatraktivní zpustlá místa či špatný stav budov a ulic (Warr 1990). Zlepšením fyzického prostředí měst se zabývá Oscar Newman, viz další podkapitola. V rámci sociálního prostředí strach, obavy, nervozitu vyvolává vysoká hustota obyvatel, špatné socioekonomické podmínky a sociální izolace (Schmeidler 2000). Samozřejmě existuje určitý rozdíl v úrovních strachu ze zločinu ve venkovském a městském prostředí. Velký počet studií zkoumalo reakce lidí na „přírodní“ a „polopřírodní“ prostředí krajiny, a to jak ve městech, tak i ve venkovských oblastech. Studie poukázaly na existenci strachu z útoků ve volné přírodě, v lesích, v parcích a v dalších zelených plochách. Lidé jak na venkově, tak i ve městech se nejvíce obávají, že se mohou stát obětí přepadení či znásilnění (Burgess 1998). Osobní postoj k daným obavám je bezesporu ovlivněn sociodemografickými charakteristikami daného jedince (věk, pohlaví, rodinný status), a jeho dosavadní zkušenosti s kriminalitou (Peterka 2011).

Stáří a obavy či pocit ohrožení spolu významně souvisí, ale závisí na druhu kriminality. U majetkové kriminality pocit ohrožení s věkem spíše stoupá, naopak u sexuálních deliktů pocit ohrožení s postupným věkem klesá. Buriánek (2001) uvádí, že ti nejlépe situovaní občané se odlišují od ostatních vyšším indexem zejména u obav z majetkové kriminality (krádež aut, vloupání). Též z této studie prováděné Buriánkem (2001) v letech 1999 a 2000 vyplývá, že pouze v jednom případě se muži obávají více než ženy. Muži se více obávají o svůj automobil. Vyšší míru obav zjišťujeme obvykle u těch, kteří objektivně vykazují nižší míru postižení, což jsou ženy a starší lidé (Pain 2000). Sessar (2001) ve své práci upozorňuje na to, že se také musí brát zřetel na vztah mezi pocitem ohrožení a psychologickými charakteristikami osobnosti.

Výzkumy v oblasti sociální geografie se snaží oddělovat od sebe majetkové a osobní zločiny. To však není vždy ku prospěchu. Existují totiž zločiny, které obsahují jak krádež, tak i násilí. Příkladem je přepadení osob či vloupání do domu v přítomnosti osob, které v domě bydlí. Krádeže provedené v našich obydlích neznamenají pouze finanční ztrátu, ale také uvědomění si, že nám někdo narušil náš osobní prostor a mohl nám ublížit. Z toho vyplývá, že majetková trestná činnost částečně také utváří strach z násilné trestné činnosti (Pain 2000).

Musil (2010) uvádí, že strach občanů z kriminality roste, narůstá jejich nedůvěra v policii a justici, nicméně nárůst intenzity strachu z kriminality není úměrný stavu reálné kriminality. Příčin, proč občané o kriminalitě a její kontrole smýšlejí právě takto, je nepochybně více (Martínková 2010). Existují různé instance, které produkují naše vědění/nevědění, v první řadě jsou to samozřejmě média, která často dramatizují a mají snahu „zkreslovat skutečnost“. Buriánek (2001) uvádí, že jeho předchozí výzkumy potvrdily vliv sledování médií na formování postojů ke kriminalitě a že mají média tendenci problematiku zločinnosti zveličovat. Hlavním problémem médií podle Sessara (2001) je, že opouštějí původní souvislosti.

2.4 Kriminalita v suburbiích a její prevence

Skutečný výskyt kriminality není možné dopředu odhadnout, i když se dá očekávat, že na základě určitých charakteristik prostředí budou některé oblasti zasažené kriminalitou více, jiné méně (Peterka 2011). Všeobecně je známo, že na venkově je bezpečněji, než ve městech. Jak již zde bylo zmíněno, z výzkumu Temelové, Jíchové a Nováka (2011) vyplývá, že lidé v suburbiích se nejvíce obávají a zároveň mají největší zkušenosti s majetkovou trestnou činností, přesněji s vloupáním a krádežemi. Tento fakt potvrzuje i studie Morgana (2001), který se zaměřuje na vloupání a opakovaná vloupání v zázemí města Perth v Západní Austrálii, kde hlavními objekty vloupání byly rodinné domy na rozsáhlých pozemcích. Wikrstom (1990) ze svého výzkumu ze Stockholmu zjistil, že trestné činy vloupání se nejvíce vyskytují v oblastech, kde žijí lidé s vysokými socioekonomickými statusy, tedy v bohatém prostředí (Wikrstom 1990, cit. v Morgan 2001, s. 86). Zároveň z průzkumu Woodové a kolektivu (2008), který se zabýval vnímáním pocitu bezpečí obyvatel ve třech suburbiích u města Perth vyplývá, že s vyšším sociálním kapitálem a sousedským dohledem se zvyšuje i pocit bezpečí. Nejbezpečněji se cítí lidé v nejbohatších příměstských oblastech. Sociální kapitál byl vytvořen z následujících čtyř sociodemografických faktorů: typ obydlí, výše příjmů, přítomnost dětí do 18 - ti let v domácnosti, určitá věková skupina. Sociální kapitál se zvyšuje s atraktivnějším typem obydlím (vzhledný rodinný dům), s vyššími příjmy, s větším počtem dětí v domácnosti a s věkem nad 29 let. Všeobecně muži pocítují menší strach, než ženy a starší lidé, a to se ukázalo i v tomto průzkumu. Vyšší pocit bezpečí v těchto suburbiích tvoří i blízkost každodenních cílů

(služby a obchody) do vzdálenosti 800 metrů (Wood a kol. 2008). Z průzkumu Jany Jichové a Jany Temelové (2011), které se zaměřily na suburbánní obec Jesenice, vychází, že téměř většina obyvatel Jesenice se ve svém bydlišti cítí bezpečně, i přestože mnozí z nich mají negativní zkušenost s kriminalitou, a to zejména majetkovou.

Suburbia jsou vhodná pro páchaní majetkové kriminality také z důvodu, že jsou to oblasti s nižší hustotou zalidnění, tudíž je zde méně dohlížejících očí „eyes on the street“ a ulice jsou zde schůdné a průjezdné (Cozens 2008). Dále Cozens (2008) ve své práci uvádí že, vyšší míra viktimizace je spojena s ulicemi, kde se nevyskytují často chodci a kde je vyšší intenzita automobilové dopravy. Hakim (1980) ve své práci založené na Beckerově modelu kriminálního chování ukazuje, že „importéři“ kriminality do suburbii si hledají suburbia v bezprostřední blízkosti velkých měst, s dobrou dopravní dostupností, tedy v okolí hlavních tahů. Existuje zde velká pravděpodobnost opakujícího se vloupání „repeat victimization“. Důležitým ukazatelem pro budoucí vloupání je vloupání minulé, kdy zloděj je obeznámen s atraktivitou obydlí a jeho dostupností (Morgan 2001). Morgan zabývající se opakujícími se krádežemi na předměstí vysvětluje, že „nejvýznamnějšími ukazateli vloupání, jsou zkušenosti z předchozího vloupání a obytná lokalizace domácností“ (Morgan 2001, s. 84). První měsíc po vloupání je období zvýšeného rizika opakujícího se vloupání, poté se rizika snižují a vrací se na normální úroveň (Morgan 2001).

V souvislosti s vloupáním se Morgan (2001) také zmiňuje o konceptu příležitosti, který zohledňuje atraktivitu domácích objektů, kde je kladen zřetel na přínos z úspěšného vloupání, ale také na stupeň nedostatečného dohledu na obydlí. Přítomnost cíle, pachatele a vhodné příležitosti hrají významnou roli ve výskytu kriminality (Cohen, Felson 1979). V novější práci se Felson a Clarke (1998) zabývají novou teorií příležitosti, do které se řadí mimo jiné koncept běžné činnosti „routine activity theory“. Koncept běžné činnosti vznikl ve snaze vysvětlit loupežné trestné činy, kde autoři doplňují, že „aby došlo k loupežnému trestnému činu, je nutný časový a prostorový souběh tří základních prvků: pravděpodobný pachatel, vhodný objekt a nepřítomnost schopného ochránce“, přičemž nejdůležitějším prvkem v ochraně je zde schopný obránce (Felson, Clarke 1998, s. 14).

Změna fyzického a sociálního prostředí hraje také významnou roli v prevenci kriminality. Existuje mnoho studií, které aplikují změnu fyzického a sociálního prostředí ve městech na zlepšení stavu kriminality. Některá tato opatření lze provést i v suburbiích. V oblasti sociálního prostředí to lze například provést zlepšením sociální kontroly, která může být tvořena udržováním dobrých sousedských vztahů, organizací společenských akcí či provozováním zájmových spolků (Peterka 2011). Ratcliffe (2003) podtrhuje význam tzv. sousedského dohledu „neighbourhood watch“. Tento dohled provádějí běžně sousedé, kteří se přirozeně zaměřují na cizí osoby ve svých ulicích. V rámci změny fyzického prostředí se v suburbiích využívá design

prostředí „environmental design“ (Ratcliffe 2003). Koncept prevence kriminality prostřednictvím environmentálního designu „Crime Prevention Theory Environmental Design“ CPTED vychází z vhodného designu a efektivního využívání zastavěného prostředí, který vede ke snížení strachu a výskytu kriminality, a tím se snaží zlepšit kvalitu života (Crowe 2000, cit. v Ratcliffe 2003, s. 436). CPTED je inspirován prací Oscara Newmana (1972), který se zabývá vhodným navrhováním budov pro zlepšení fyzických charakteristik okolí a tím lze významně snížit místní kriminalitu. Pro navrhování vhodného obytného prostředí jsou důležité 4 prvky a to teritorium, dohled, image a prostředí. Jestliže lidé cítí zodpovědnost ve svém bydlišti, stávají se klíčovými aktéry obrany a tím se jejich lokalita stává bezpečnější (Newman 1996). Taylor (1988) ve své práci popisuje teritoriální fungování „territorial functioning“, což je mechanismus pomocí kterého vylučujeme nežádoucí osoby. Pomyslnými hranicemi našeho teritoria jsou ploty, živé ploty a dalších prostředky obvykle v blízkosti našeho domu. Dáváme najevo, že toto je soukromý prostor. Teritoriální fungování je tedy systém postojů, citů a chování, které se vztahují k určitému místu (Taylor 1988, cit. v Ratcliffe 2003, s. 2). Viktimologické výzkumy⁶ zabývající se oběťmi zločinu také pomáhají pro rozvíjení preventivních opatření (Martínková 2010). Na základě zkušeností obětí s trestnou činností lze provádět lepší preventivní opatření proti kriminalitě. V suburbíích se to týká obětí opakujícího se vloupání.

Podle kriminologů Novotného a Zapletala (2004) lze pro omezení majetkové kriminality využít opatření v rámci situační prevence. Jde především o zdokonalení fyzického zabezpečení v podobě různých technických prostředků. Cílem technických prostředků je zkvalitnit činnost fyzické ostrahy a odradit narušitele od jeho činu, případně významně ztížit činnost a prodloužit dobu jeho přístupu k chráněným aktivům (Lukáš 2011). Podle Štablové (2008) se nabízí celá řada specifických opatření i prostředků, jako jsou například: hlídkové služby policie; kvalitní technické zabezpečení objektů; kamerové systémy na rizikových místech; bezpečnostní uzamykací systémy; elektronické signalizační systémy; uzamykání vozidel, pískování skel, pojištění. Lukáš (2011) dále podrobněji rozebírá *technickou ochranu* (technické prostředky fyzické bezpečnosti). Do těchto prostředků se řadí mechanické zábranné systémy a elektronické bezpečnostní systémy. Mechanickými zábrannými systémy rozumíme dveře, zámky, ploty, mříže, ostnaté dráty a podobně. A mezi základní elektronické bezpečnostní systémy řadíme systémy kontroly vstupu, elektronickou požární signalizaci, kamerové systémy a poplachové zabezpečovací systémy. Naopak *fyzická ochrana* bývá prováděna strážnými, hlídači, hlídací službou či policisty. Tato forma ochrany bývá finančně nejnákladnějším způsobem zajištění bezpečnosti (Lukáš 2011). Z průzkumu, který prováděl Karel Schmeidler (2002) v městě Hodoníně, bylo zjištěno, že téměř 40 % respondentů nepouští neznámé osoby

⁶ „Viktimologické výzkumy“ vycházejí z vědní disciplíny viktimologie, kterou lze charakterizovat jako „sociální vědu soustředěnou na oběti, viktimizaci a reakce na ně – s reakcemi a interakcemi zahrnujícími důležitou oblast: reakce obětí, neformální reakce sociálního prostředí vedoucí k sekundární viktimizaci a reakci trestní justice jako jedné z významných reakcí systému kontroly společnosti“ (Jainshankar 2008, cit. v Martínková 2010, s. 103)

do svého bytu či domu a mezi nejčastěji používané ochranné prostředky patří obranné spreje, bezpečnostní vstupní dveře, cvičený pes, plynové pistole, bezpečnostní čidla a hlásiče.

K dalším formám k ochraně svého majetku patří nepochybně pojištění. Buriánek (2001) ve své práci zmiňuje, že „riziková společnost umně kombinuje prvky trojí logiky“ (Buriánek 2001, s. 44). Jednou z ní je logika pojištění, kterou vysvětluje takto: „pojem rizika je údajně neologismem pojištění, právě tahle instituce je základem racionalizace rizik“ (Buriánek 2001, s. 44). Hodnotu rizik lze finančně propočítat. Felson a Clarke (1998) zmiňují čtyři hlavní prvky, které mají vliv na to, nakolik je daný objekt vystaven kriminálnímu útoku, a to lze vyjádřit zkratkou HPVP – hodnota, přenosnost, viditelnost, přístupnost (VIVA – value, inertia, visibility, acces). Vysokou hodnotu, snadnou přenosnost mají například videorekordéry, které lidé často nechají na viditelných a přístupných místech (Felson, Clarke 1998).

3 VÝZKUMNÉ OTÁZKY A OČEKÁVÁNÍ

Cílem této bakalářské práce je zjistit, jak obyvatelé příměstské obce Sulice vnímají zdejší kriminalitu a zda se v obci cítí bezpečně. Na základě těchto cílů jsem si stanovila dvě základní výzkumné otázky. Na tyto otázky se budu snažit najít odpovědi v polostrukturovaných rozhovorech s místními obyvateli. Výzkumné otázky a očekávání jsou následující:

Jakého druhu kriminality se obyvatelé příměstské obce Sulice nejvíce obávají a proč?

Z průzkumu prováděného Janou Jichovou, Janou Temelovou a Jakubem Novákem (2011) vychází, že lidé žijící v suburbii se nejvíce obávají majetkové trestné činnosti, a to zejména vloupání do svého domu a zcizení či vykradení svého automobilu. V 90. letech Wikström (1990) zjistil ze svého výzkumu ze Stockholmu, že trestné činy vloupáním se nejvíce nacházejí v oblastech, kde žijí lidé s vysokými socioekonomickými statusy, tedy v bohatém prostředí (Wikström 1990, cit. v Morgan 2001, s. 86). A Buriánek poznamenává, že „*ti nejlépe situovaní občané se odlišují od ostatních vyšším indexem zejména u obav z majetkové kriminality (krádež aut, vloupání)*“, (Buriánek 2001, s. 56). Suburbia jsou vhodná pro majetkovou kriminalitu také díky tomu, že jsou to oblasti s nižší hustotou zalidnění, tudíž je zde méně dohlížejících očí „*eyes on the street*“ a ulice jsou zde schůdné a průjezdné (Cozens 2008). Pro vysvětlení loupežných trestných činů jsou důležité tři základní prvky: pravděpodobný pachatel, vhodný objekt a nepřítomnost schopného ochránce (Felson, Clarke 1998). Na základě těchto informací předpokládám, že obyvatelé Sulice se také nejvíce budou obávat majetkové kriminality a mladé rodiny s dětmi se budou bát hlavně o své děti. Průzkum v suburbánní obci Jesenici ukázal, že nejbázněvější skupinou v této lokalitě jsou lidé ve věku 25 – 39 let (což je pravděpodobně posíleno strachem o děti), (Jichová, Temelová 2011). Dále Buriánek (2001) uvádí, že jeho předchozí výzkumy potvrdily vliv sledování médií na formování postojů ke kriminalitě. Myslím si, že vliv médií bude určitou roli hrát ve vnímání kriminality v obci. Též předpokládám, že lidé budou vycházet z vlastních negativních zkušeností nebo z vyprávění od sousedů.

Jakými způsoby si chrání obyvatelé obce svůj majetek a jsou všechny tyto prostředky primárně pořízené pro ochranu osob a majetku?

Podle kriminologů Novotného a Zapletala (2004) lze pro omezení majetkové kriminality využít opatření v rámci situační prevence. Jde především o zdokonalení fyzického zabezpečení v podobě různých technických prostředků. Cílem těchto technických prostředků je odradit narušitele od jeho činu, případně významně ztížit činnost a prodloužit dobu jeho přístupu k chráněným aktivům (Lukáš 2011). Mezi mechanické zábranné systémy patří: dveře,

zámky, ploty, mříže, ostnaté dráty a podobně. Mezi elektronické bezpečnostní systémy patří například kamery a poplachové zabezpečovací systémy (Lukáš 2011). Dále Štablová (2008) uvádí další specifická opatření, jako je větší četnost policejních hlídek, uzamykání vozidel, pískování skel, pojištění. Lukáš (2011) zmiňuje další opatření prostřednictvím fyzické ochrany, kterou provádějí strážníci, hlídači či hlídací služby. V rámci sociálního prostředí Ratcliffe (2003) podtrhuje význam tzv. sousedského dohledu „neighbourhood watch“, kdy tento dohled provádějí běžně sousedé, kteří se přirozeně zaměřují na cizí osoby ve svých ulicích. Předpokládám tedy, že lidé v obci budou využívat většinu těchto bezpečnostních opatření.

4 METODIKA

Pro výzkumnou část bakalářské práce byly hlavním zdrojem dat polostrukturované rozhovory, představující kvalitativní metodu výzkumu. Rozhovory byly pořízené s obyvateli suburbánní obce Sulice. Otázky rozhovoru jsou popsány v příloze 1. Podle řazení Hendla (2005) by polostrukturované rozhovory spadaly do skupiny rozhovorů pomocí návodu, kde samotný návod představuje sadu otázek nebo témat, které je potřeba v rámci rozhovoru probrat. Tazatel má volnost, jakým způsobem a v jakém pořadí otázky položí a také možnost přizpůsobovat formulaci otázek. (Hendl 2005). Cílem těchto rozhovorů bylo získat informace o postojích, chování, názorech a vnímání obyvatel na téma bezpečnost a kriminalita v suburbánní obci. Tyto rozhovory měly otevřené a v některých případech i uzavřené otázky. Uzavřené otázky byly pokládány z důvodu nasměrování respondenta. Otázky rozhovorů byly odlišné pro obyvatele Sulice a pro místostarostu a starostu.

Polostrukturovaný rozhovor byl tvořen ze tří bloků. První blok byl zaměřen na respondentovo **vnímání svého bezpečí a kriminality v obci**. Byly položeny 4 hlavní otázky a u jedné z nich následovaly otevřené podotázky pro specifitější odpovědi a to pouze pro ty respondenty, kterých se to týkalo. V tomto bloku jsem se ptala na jejich názor na zdejší kriminalitu, a zda se již zde stali obětí nějaké formy trestné činnosti. Další blok byl zaměřen na **ochranné prostředky a každodenní aktivity**. V této části bylo položeno 5 otázek. V první části druhého bloku jsem se ptala na typy ochranných prostředků, které respondenti používají pro svou ochranu. Poté mě zajímalo, zda si tyto prostředky primárně pořídili pro svou bezpečnost, či jestli pořízení těchto prostředků mělo zpočátku jiný záměr. V druhé polovině tohoto bloku jsem se zjišťovala, zda nechávají svůj dům dlouho bez dozoru či naopak. Poslední otázky z tohoto bloku směřovaly na dřívější typ bydlení, dobu strávenou v aktuálním bydlišti a zdejší spokojenost. Třetím a zároveň posledním blokem byly **identifikační údaje**, kde bylo položeno 6 otázek. Přesněji to byly otázky na věk, rodinný stav, dosažené vzdělání, ekonomickou aktivitu, dále otázka týkající se dětí a jejich věku a nakonec v jaké části Sulice bydlí. Občas se stávalo, že mi respondent po rozhovoru sdělil další důležité a zajímavé informace, které jsem později doplnila ke každému přepsanému rozhovoru ve formě poznámek. Některé otázky byly převzaté z dotazníku z terénního šetření z roku 2011 „Vnímání bezpečnosti v obci“ pod vedením RNDr. Jany Temelové, Ph. D. Tohoto šetření jsem se také účastnila v předmětu „terénní cvičení ze sociální geografie“.

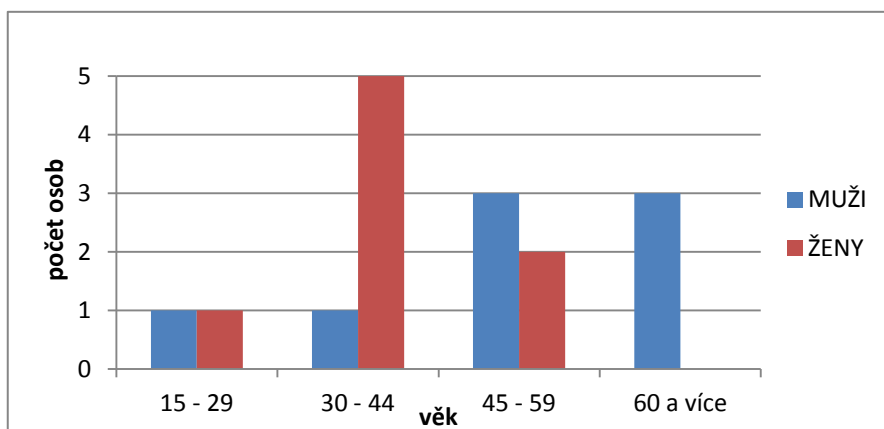
Rozhovory s obyvateli obce byly anonymní, rozhovory se státními úředníky anonymní nebyly. Z tohoto důvodu se nahrávaly pouze rozhovory prováděné anonymně (viz příloha 2). Všichni respondenti souhlasili s nahráváním. U rozhovorů s úředníky, konkrétně se starostou Ing. Petrem Čuříkem a místostarostou Ing. Ondřejem Černílem jsem si odpovědi podrobně

zaznamenávala na papír. Nahrávané rozhovory byly poté přepsány. Respondenti museli splňovat tři kritéria. Prvním kritériem byl jejich věk, museli být starších patnácti let. Druhým kritériem bylo místo trvalého bydliště v obci Sulice. A posledním třetím kritériem bylo bydlení v nové zástavbě.

Řízené rozhovory byly provedeny ve všedních dnech 16. 7. 2012 až 19. 7. 2012, přes celý den, kdy vždy záleželo na volném čase a ochotě respondenta. Rozhovor se starostou Ing. Petrem Čuříkem se konal 16. 7. 2012 v 11:00 h na obecním úřadě a rozhovor s místostarostou Ing. Ondřejem Černilem se konal v 18. 7. 2012 v 16:00 h také na obecním úřadě. Otázky a odpovědi rozhovorů se starostou a místostarostou jsou popsány v příloze 3. Jednotlivé anonymní rozhovory byly provedeny buď přímo v místě bydliště respondenta, nebo na obecním úřadě. Délka rozhovorů se pohybovala v rozmezí šesti až čtyřiaadvaceti minut, záleželo na výřečnosti respondenta. Pro výběr respondentů jsem využívala metodu „sněhové koule“, tedy výběr nabalováním, kdy můj původní informátor mě navedl na jiné členy cílové skupiny (Novotná 2010). Nesetkala jsem se nikdy s odmítavým přístupem na požádání o poskytnutí rozhovoru.

Celkem jsem provedla 16 anonymních rozhovorů a 2 rozhovory s místními úředníky. Z 16 rozhovorů mám 14 nahrávek, je to tím, že někteří respondenti chtěli odpovídat společně, tak jsem jim v tom nebránila. Přesněji paní Martina a pan Petr odpovídali společně, ale každý sám za sebe, vlastní totiž odlišnou domácnost. V době mé návštěvy u pana Petra byla i u něho na návštěvě paní Martina. Další společný rozhovor byl proveden s panem Alešem a s jeho manželkou paní Ivanou, která chtěla také odpovídat. A poslední výjimkou je slečna Martina a její matka paní Radka. Tyto dvě ženy sdílí společnou domácnost, nicméně jsem s nimi udělala rozhovory zvlášť. Stala se jim stejná negativní zkušenost, ale každá z nich ji vnímá jinak, proto se mi zdálo zajímavé uvést oba dva rozhovory. Sulice se rozděluje na 4 části, na Sulici, Hlubočinku, Želivec a Nechánice. Nejvíce respondentů pochází z části Hlubočinky, protože je zde nejmarkantnější výstavba nových rodinných domů. Naopak nejméně respondentů je ze Sulice, kde se převážně vyskytuje stará zástavba. Z Hlubočinky odpovídalo 11 respondentů, ze Sulice 1 respondent, z Želivce 2 respondenti a z Nechánic také 2 respondenti. Odpovídalo 8 žen a 8 mužů (viz graf 3). Téměř polovina respondentů (7) zde bydlí již přes 10 let. V obci v rozmezí šesti až devíti let bydlí 5 dotázaných a zbývajících respondenti žijí v Sulici 2, 3 či 5 let.

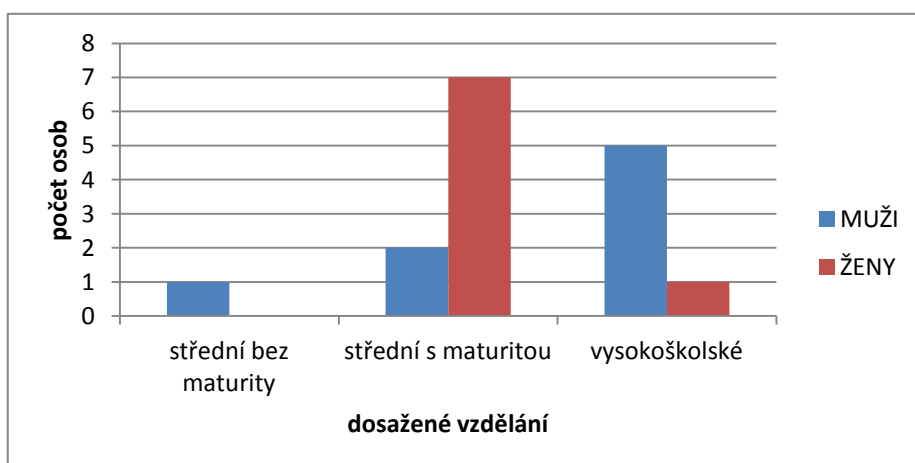
Graf 3: Struktura respondentů podle pohlaví a věku v obci Sulice

Zdroj: Polostrukturované rozhovory, červenec 2012

Graf 4 představuje vzdělanostní strukturu respondentů v obci Sulice. Z tohoto grafu je zřejmé, že převážná část mužských respondentů vlastní vysokoškolský titul a většina odpovídajících žen má střední školu s maturitou. Nejvíce respondentů uvedlo, že jsou podnikatelé. Jedna žena je na mateřské dovolené a jedna žena je v domácnosti. Podle SLDB 2001 mělo nejvíce obyvatel (212) Sulice nejvyšší dosažené vzdělání: vyučení a střední odborné vzdělání bez maturity. K úplné střední škole s maturitou se hlásilo 160 obyvatel. Pouze 65 osob s trvalým místem bydliště v obci mělo v roce 2001 vysokoškolské vzdělání. Tyto údaje byly zaznamenány před 11 lety, aktuálnější data bohužel doposud nebyla zveřejněna.

Graf 4: Vzdělanostní struktura respondentů v obci Sulice

Zdroj: Polostrukturované rozhovory, červenec 2012

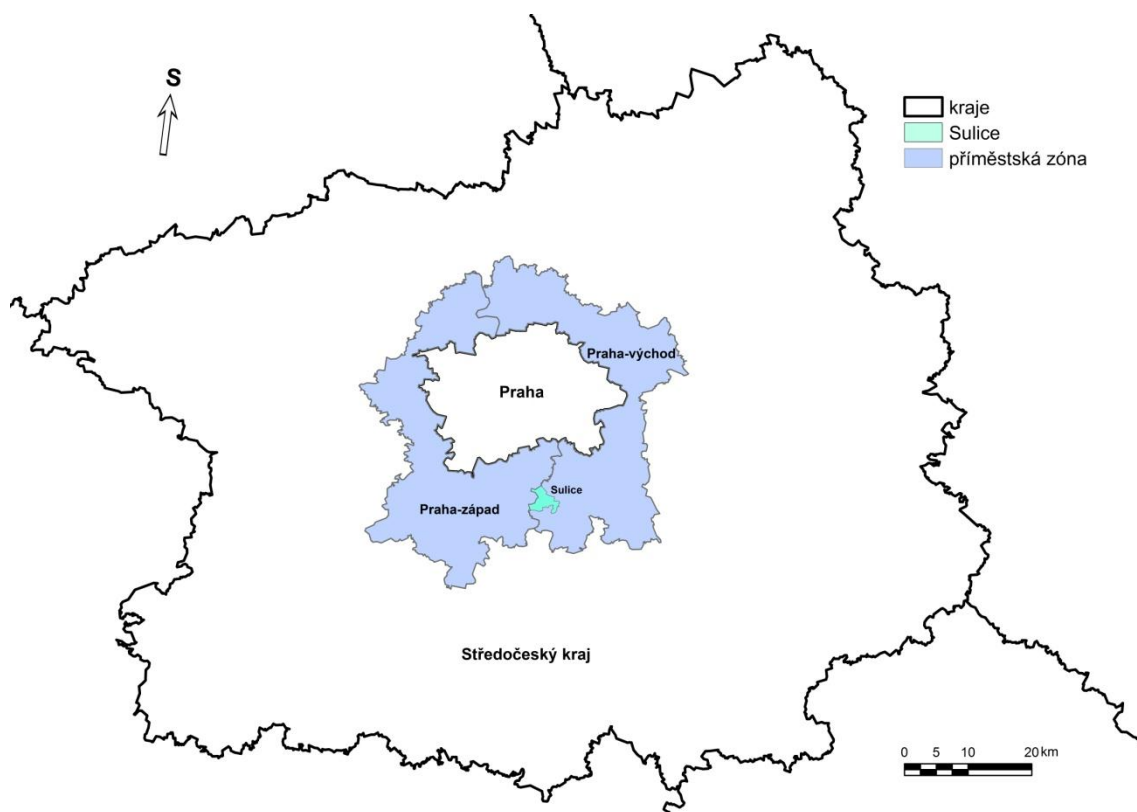
Další zdroje dat byly následující. K základním charakteristikám obce Sulice byly využity oficiální internetové stránky obce (www.obecsulice.cz). Údaje potřebné k sociodemografické charakteristice obyvatel obce byly čerpány z Českého statistického úřadu (ČSÚ). Přesněji pro vývoj obyvatelstva a vývoj migračního salda v obci jsem využila Databázi demografických údajů za obce ČR - Územní změny, počty obyvatel, narození, zemřelí, stěhování (1971-2011), (ČSÚ 2012a). Všeobecné informace o obci jsem čerpala z Malého lexikonu obcí ČR 2010 (ČSÚ 2010) a z Městské a obecní statistiky (ČSÚ 2012b). Z pramenu: Věkové složení obyvatel podle věkových skupin a pohlaví v roce 2011 – obce (ČSÚ 2012c), jsem zpracovala za rok 2011 věkovou strukturu obyvatelstva Sulice. Také jsem využila Sčítání lidu, domů a bytů 2001 (SLDB 2001) pro věkovou skladbu obyvatel Sulice k roku 2001. Další data byly od Policie ČR. Strukturu kriminality v Praze, v Praze – východ a v Praze – západ jsem čerpala z Policejního prezidia ČR – ve statistickém výkazu za rok 2011 (POLICIE ČRa). Od Územního odboru, Praha venkov - JIH, jsem na základě žádosti získala informace o kriminalitě za rok 2011 přímo za obec Sulice (POLICIE ČRb). Mapu polohy Sulice jsem zpracovala v prostředí ArcGIS. Grafy a tabulky jsem vytvářela v programu Microsoft Office Excel 2007. Některé fotografie lokality jsem pořizovala z vlastního fotoaparátu. Ostatní fotografie jsem převzala s oficiálních internetových stránek obce Sulice (www.obecsulice.cz).

5 KRIMINALITA V OBCI

5.1 Charakteristika Sulice

Obec Sulice se nachází v jižním zázemí Prahy. Přibližně se rozprostírá 15 kilometrů jižním směrem od Prahy a spadá do okresu Praha – východ a do kraje Středočeského (viz mapa 1). Obec se rozděluje na čtyři části, konkrétněji na: Sulici, Hlubočinku, Želivec a Nechánice (viz příloha 4). Z počátku největší proces suburbanizace probíhal v části Hlubočinka. Obrázek 1 zobrazuje starou zástavbu Sulice a novou zástavbu Hlubočinky, která je tvořená ulicí od hlavní silnice a lokalitou „Borovina“ nacházející se na louce a sahající až do lesa. V dnešní době se staví i mnoho nových rodinných domů v části Želivec – přesněji „Na křížkách“ a v části Nechánice – přesněji „Džbánka“. Nové rodinné domy vznikají převážně na loukách a jen málokterá nová zástavba se napojuje na zástavbu starou. Od roku 1998 do roku 2009 bylo v Sulici postaveno 320 rodinných domů (ČSÚ 2010). Do budoucnosti je v katastru obce připraveno dalších zhruba 380 stavebních parcel pro rodinné domy (programové prohlášení ZOS na období 2010 – 2014, 2012).

Mapa 1: Poloha obce Sulice v rámci ČR

Zdroj: ArcČR 500, vlastní zpracování

Obrázek 1: Stará zástavba Sulice, nová zástavba Hlubočinky a její rezidenční prostředí

Zdroj: www.obecsulice.cz, vlastní fotografie

Sulice leží na jednom katastrálním území. Příslušná obec s rozšířenou působností je město Říčany, které se nachází východně od obce. Obec je vybavena dvěma mateřskými školami a jedním hřištěm (viz obrázek 2). Nyní se staví chodník podél hlavní silnice po celé délce Hlubočinky. Ve výstavbě je také tzv. CENTRUM SULICE umístěné na Hlubočince a obsahující: mateřskou školu, obchod, pizzerii a fitness centrum. Dále je ve výstavbě restaurace MANDAVA umístěná u hlavní silnice v blízkosti části „Želivec - Na Křížkách“ (www.obecsulice.cz). Vodovod a kanalizace jsou jen v některých částech obce.

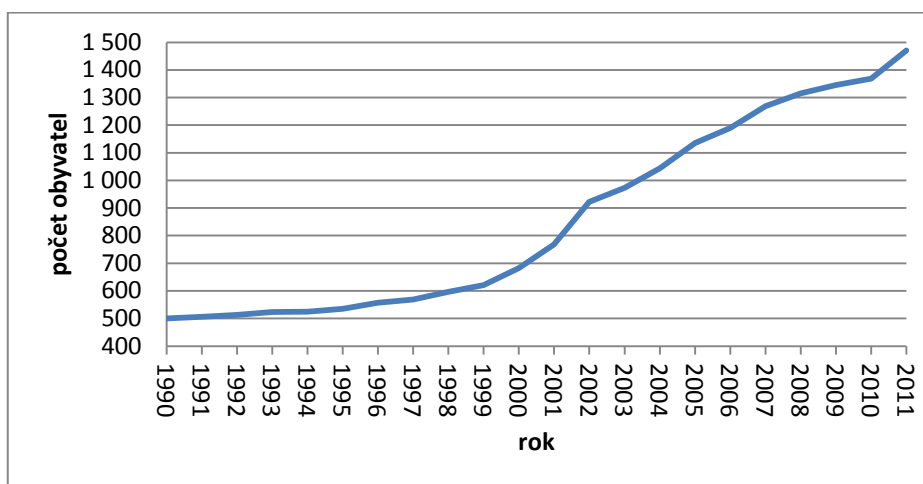
Obrázek 2: Nová mateřská škola v Želivci a nové hřiště na Hlubočince

Zdroj: www.obecsulice.cz

Začátek prudkého nárůstu počtu obyvatel zaznamenáváme mezi roky 1999 a 2000. Podle místostarosty pana Ing. Ondřeje Černila (2012) obec procházela největším stavebním boomem v letech 2000 až 2002, což by z části odpovídalo všeobecnému vývoji suburbii. Ouředníček a Posová (2006) uvádí, že „od roku 2002 můžeme pozorovat v zázemí nový boom bytové výstavby“ (Ouředníček, Posová 2006, s. 102). Od roku 2001 se téměř dvojnásobně zvýšil počet obyvatel v obci (viz graf 5).

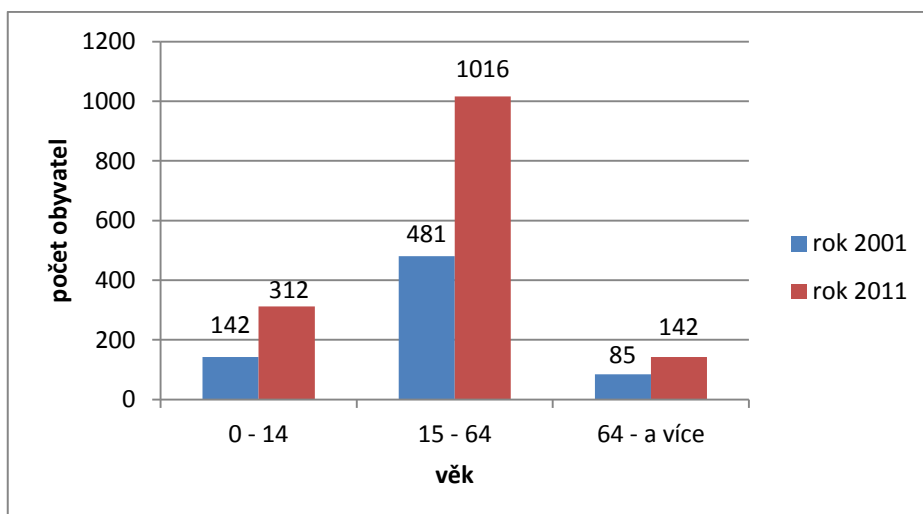
Graf 5: Vývoj počtu obyvatel v obci Sulice mezi lety 1990 - 2011

Zdroj: ČSÚ 2012a

Mezi lety 2001 až 2011 přibýlo více jak dvojnásobek obyvatel v předproduktivním a v produktivním věku. U obyvatel v poproduktivním věku nezaznamenáváme tak prudký nárůst (viz graf 6). Tento fakt také odpovídá všeobecnému vývoji obyvatelstva v suburbii, kdy se do těchto příměstských lokalit stěhují zejména mladé rodiny s dětmi (Puldová, Ouředníček 2006). Nejpočetnější věkovou skupinou jsou zde lidé ve věku 30 až 44 let (ČSÚ 2012c). Za posledních 21 let obec vykazuje stále kladné migrační saldo s vrcholkem v roce 2002, v tento rok se do obce přestěhovalo přes 150 osob (ČSÚ 2012a). Tyto informace potvrzují výroky pana místostarosty Ing. Ondřeje Černila, viz předchozí odstavec. Více jak polovina obyvatelstva obce pracuje v obchodu a v ostatních obchodních službách (ČSÚ 2012b).

Graf 6: Věková struktura obyvatelstva Sulice v letech 2001 a 2011

Zdroj: ČSÚ 2012b

5.2 Registrovaná kriminalita v obci roku 2011

Do těchto typů lokalit se stěhují mladé rodiny s dětmi, které dávají přednost bydlení v rodinných domech se zahradou ve zdravějším a bezpečnějším životním prostředí (Ouředníček, Posová 2006). Nicméně určitý druh kriminality se vyskytuje i v těchto lokalitách. Jak již bylo uvedeno v teoretické části bakalářské práce, tyto suburbánní obce se nejvíce potýkají s majetkovou kriminalitou. Tabulka 1 porovnává majetkovou kriminalitu – krádeže vloupáním v obci Sulici s hlavním městem Prahou v roce 2011. Údaje jsou přepočtené na 1000 obyvatel. Za rok 2011 připadá v Sulici 10 krádeží vloupáním na 1000 obyvatel, zatímco v Praze je to pouze 8 krádeží vloupáním na 1000 obyvatel.

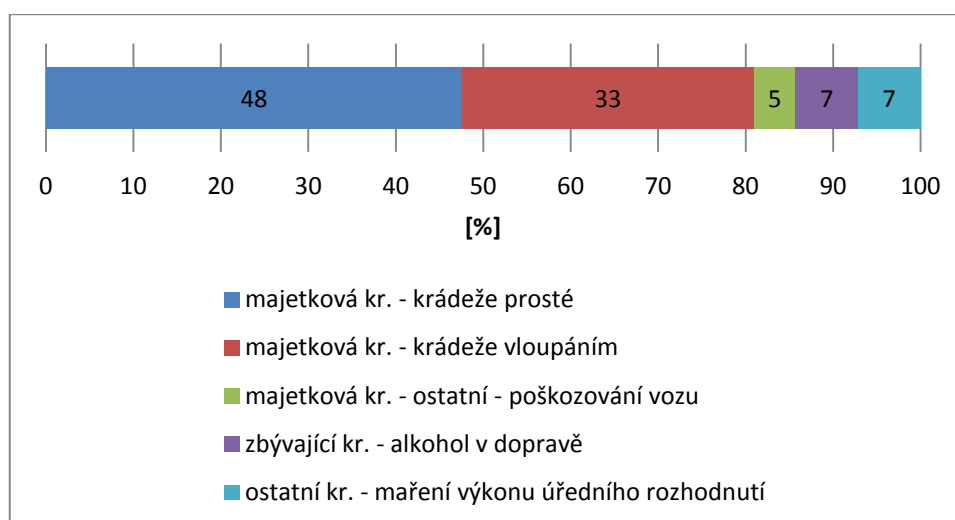
Tabulka 1: Majetková kriminalita – krádeže vloupáním mezi Sulicí a Prahou za rok 2011

	Praha	Sulice
počet obyvatel k 31. 12. 2011	1 241 273	1 470
počet krádeží vloupáním	10 385	14
krádeže vloupáním na 1000 obyvatel	8	10

Zdroj: ČSÚ 2012d, Policie ČR 2012a , Policie ČR 2012b

Celkem se v Sulici za rok 2011 stalo 42 trestných činů, z toho 20 bylo krádeží prostých a 14 trestných činů se řadilo pod krádeže vloupáním. Příkladem jiných trestných činů, které tu byly zaznamenány, jsou alkohol za volantem a maření výkonu úředního rozhodnutí (viz graf 7). Tyto dva druhy trestných činností se řadí pod zbývající a ostatní kriminalitu určenou na základě standardní statistiky Policejního prezidia ČR řídicí se tzv. takticko-statistickou klasifikací.

Graf 7: Struktura kriminality v obci Sulice za rok 2011

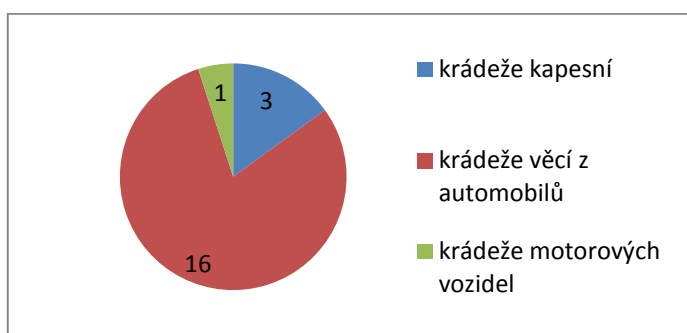

Zdroj: Policie ČR 2012b

Poznámka: Čísla v grafu znázorňují procenta zastoupení jednotlivých druhů trestných činností v Sulici

Krádeže prosté, přesněji krádeže věcí z vozidel byly v Sulici nejčastějším druhem majetkové kriminality v roce 2011. Z aut se nejvíce vykrádaly notebooky, aktovky, navigace, kabelky a peněženky (viz graf 8). Dále za statistiky za rok 2011 vyplývá, že se krádeže vloupáním nejvíce páchaly ve všedních dnech, nejvíce případů bylo zaznamenáno ve čtvrtek. K těmto krádežím docházelo převážně v odpoledních hodinách. Dále se nejčastěji vykrádaly rozestavěné domy a novostavby. V rozestavěných domech se jednalo o nářadí a v novostavbách pachatele zajímalo vybavení domu (viz graf 9). Pouze v jednom případě bylo hlášeno odcizení celého vozu.

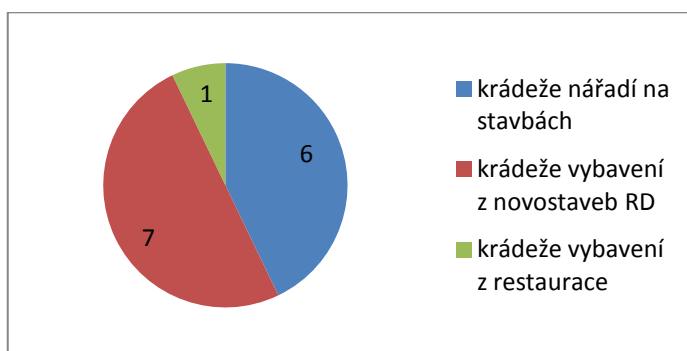
Graf 8: Struktura krádeží prostých v obci Sulice v roce 2011

Zdroj: Policie ČR 2012b

Poznámka: Čísla v grafu znázorňují absolutní počty jednotlivých trestných činů

Graf 9: Struktura krádeží vloupáním v obci Sulice v roce 2011

Zdroj: Policie ČR 2012b

Poznámka: Čísla v grafu znázorňují absolutní počty jednotlivých trestných činů

Také starosta pan Ing. Petr Čuřík (2012) a místostarosta pan Ing. Ondřej Černil (2012) zaznamenávají na území obce nejvíce majetkovou kriminalitu. Zcela výjimečně musejí řešit sousedské vztahy. Starosta uvádí, že „zrovna teď přes víkend nám zloději ukradli boční stěnu

zastávky“⁷. Občas musejí řešit přestupky jako je vandalismus – přímo tedy sprejerství či poškozování majetku obce. Pan Čuřík (2012) poznamenává, že se to stává tak přibližně 5x do roka. Podle místostarosty se nejvíce vykrádají rozestavěné domy (Černil 2012) a přes den věci ze zahrad. Domnívá se potom ještě, že *„domy se vykrádají buď těsně před nastěhováním či těsně po nastěhování“*. Obec se neúčastní žádného konceptu v rámci prevence kriminality, tyto koncepty se vypracovávají spíše ve městech.

5.3 Vnímání bezpečnosti a kriminality v obci pohledem místních obyvatel

Pocit bezpečí patří mezi základní lidské potřeby, jeho naplnění (či nenaplnění) výrazně ovlivňuje život a spokojenost každého člověka (Jíchová, Temelová 2011). Tato kapitola zachycuje první blok výsledků polostrukturovaných rozhovorů s obyvateli suburbánní obce Sulice. Cílem rozhovorů bylo zjistit postoje a názory respondentů, jak vnímání bezpečnost a zároveň kriminalitu v obci. První blok otázek byl zaměřen na subjektivní pocit bezpečí v obci a na negativní zkušenosti s kriminalitou v tomto bydlišti.

Téměř naprostá většina respondentů (14 respondentů z 16), se cítí ve své obci bezpečně. Pouze pan Aleš a paní Radka se zde necítí příliš bezpečně. Manželka pana Aleše k tomu dodala *„Máme špatnou, nebo já ne ale manžel má špatnou zkušenost tady“*. Paní Radka uvedla, že má pochybnosti o zdejší bezpečnosti z důvodu pokusu o vykradení. *„Jako když jsme bydleli přímo na sídlišti v Praze, tak v tom bytě jsem se cítila bezpečnějš, než tady. Že je to tady takový odlehlejší no.“*

Vybraní obyvatelé obce se nejvíce obávají majetkové kriminality. Poukazují zejména na pracovníky cizích národností na stavbách, kteří v respondentech vyvolávají obavy. Mladé maminky se často zmiňují, že mají strach o své malé děti. *„No tak obecně spíš člověka vždycky děsí ten osobní, v momentě, kdy jde o to zdraví, ale otázka je, že tady, možná jediné, co by mohlo hrozit, může být tak to majetkový, ale myslím si, že tady to zdravotní snad asi nehrozí.“* uvedla paní Lucie, která má ročního syna. Další respondentky mající malé děti odpověděly podobně, například paní Martina, která má osmiletou dceru, uvedla *„Vzhledem ke své osobě spíše majetkového, vzhledem k dětem i případně násilného trestného činu. Vzhledem k tomu, že mám dítě základní školou povinné, ještě.“* Většina ostatních respondentů odpověděla, že se zde spíše obávají té majetkové kriminality - krádeže. Pan Ondřej se z počátku také nejvíce obával o svůj majetek a to v době stavění, dnes poukazuje spíše na velký provoz na tzv. Staré benešovské a problémy s přecházením silnice. *„Co se týká samozřejmě obecní kriminality tak ze začátku měli lidi obavy, když bydleli sami, 500m od baráku nikdo a akorát tu byla ubytovna s dělníky*

⁷ Podotýkám, že rozhovor se konal v pondělí 16. července 2012.

z Ukrajiny, nebylo jich tu málo, desítky. No, a jakmile se prostě dostavělo, tak tu není obava o nějaký druh kriminality,“ pan Ondřej bydlí na Hlubočince v části „Borovina“ na louce zasahující až do lesa, viz obrázek 3. Na autobus se musí jít na hlavní silnici, jako i v ostatních částech Sulice. Dělníků cizí národnosti se obává i pan Josef.

Obrázek 3: Část Hlubočinky „Borovina“ zasahující až do lesa

Zdroj: Vlastní fotografie

Nejvíce se dotázaní obávají majetkových trestných činů právě proto, že už se jednou obětmi stali. Také znají mnoho sousedů s touto negativní zkušeností. Ostatní vybraní obyvatelé jsou povětšinou informováni prostřednictvím médií, z kterých si dělají názor na tuto problematiku. Paní Kateřina se dokonce stala svědkem vloupání a ihned zavolala policii. To je důkaz, že sousedský dohled funguje. Také se dá říci, že spolehlivým bezpečnostním opatřením je pes, který páníčka vždy svým štěkotem upozorní. Z výpovědí mladých studentů lze usoudit, že se o sebe a své blízké tolik neobávají jako ostatní dotázaní.

Přímo z důvodu vlastní negativní zkušenosti z majetkové kriminality se obávají 4 respondenti z 16, kdy byli obětmi vloupání do domu a zároveň tito respondenti podotýkali, že jsou informováni od sousedů, kterým se něco podobného také přihodilo. „*Tak co se týká majetkové trestné činnosti, tak tam mám osobní zkušenost, kdy jsem byl dvakrát vykraden, okraden a samozřejmě i od sousedů, dennodenně je na pořádku krádež, vykradení, ať už auta, bytů, domů,*“ vyjádřil se pan Petr, kterému zloději vykradli garáž i automobil. Slečna Martina se také nejvíce z tohoto důvodu obává „*protože už i k nám se snažili dostat zloději, že jo, skoro nám vykradli garáž a tak. I vlastně sousedi tady o tom hodně mluvěj.*“. Paní Kateřina se nejvíce obává o bezpečnost svých dětí a dále potom o svůj majetek a na otázku proč právě těchto trestných činností odpověděla „*no spíš je to asi tou dobou no.*“. Další 4 respondenti vyloženě uvádějí, že se obávají majetkové kriminality z vlastní zkušenosti s ní a nezmiňují se, že by byli ovlivňováni z vyprávění sousedů. Například paní Ivana „*protože mám vlastní zkušenost, před 10 lety mě vykradli, dveřma ze zahrady, prosklenými. Tak z tohohle důvodu, člověk tenhle pocit zažil, takže ví, co to je být vykraden.*“. Pan Josef má vlastní negativní zkušenost s odcizením

automobilu, ale už z Prahy. Ostatní respondenti obávající se o svůj majetek, jsou informováni z médií či od sousedů. „*Přes média, určitě, protože v domech, kde přes den nikdo není, tak je ideální možnost pro zloděje,*“ si myslí pan Jiří T. Pouze pan Ondřej byl vícekrát vykraden během stavby, ale to ho neovlivnilo ve své odpovědi a uvedl, že se o této kriminalitě dozvídá z lidové slovesnosti, od sousedů.

Polovina dotázaných má zde již negativní zkušenosti s krádežemi. 3 respondenti zaznamenali pokus o vykradení a 5 respondentů se přímo stalo oběťmi vloupání. Jeden z dotázaných byl pouze svědkem vloupání a zbývajících 7 odpovídajících v obci doposud vykradeno nebylo. Do domu pana Aleše se lupič pokoušel dostat v jeho přítomnosti, ale jeho pes pachatele zastrašil. Protože dům pana Aleše je z jedné strany obklopen lesem, zloděj se vynořil z lesa a prostříhal plot. Dále slečna Martina a paní Radka (dcera a matka) zaznamenali pokus o vykradení garáže, ale mají alarm, který začal ihned zvukově signalizovat. Paní Radka popisuje situaci, „*ve 4 ráno nás prostě vzbudil alarm a my jsme samozřejmě ven nešli ☺ jenom jsme to odkódovali a zakódovali, znova se to rozhoukalo, tak.*“ Zajímalo mě, jestli se paní Radka bála, „*no to jo, báli jsme se, protože jakmile se to znova rozhouká, tak to znamená, že tam je nějaký problém.*“ A znova se to rozhoukalo „*manžel všude rozsvítil, já jsem říkala, opovaž se chodit ven ☺ a pak jsme to znova zakódovali a to už bylo ticho a pak jsme se dívali z okna, byla otevřená branka,...*“. Dále paní Radka uvedla, že druhý den si všimli odchlípnutého gumového těsnění na garáži a dodala, že jim alarm předtím signalizoval problém v garáži. Naopak dcera situaci popsala „*my jsme si toho nejdřív nevšimli, on začal houkat alarm, ale až někdy za dva dny jsme zjistili, že na garáži máme stopy potom, protože oni se snažili nadzvednout tu roletu, že jo.*“ Dcera si z počátku myslela, že je to planý poplach. Z této situace vyplývá, že až když se stanete svědky vloupání, teprve poté si uvědomíte, že se nejvíce obáváte o sebe a své blízké. Obava o majetek přechází v obavu o svou osobu a blízké. Jiný pohled a postoj tu zaujímá dcera a matka, kdy matka tuto situaci vnímá mnohem intenzivněji.

Většina respondentů zažila tyto negativní zkušenosti buď během stavby anebo těsně po nastěhování. Určitou roli hrálo například, zda byla vykradená novostavba umístěná mezi rozestavěnými domy, či zda byl dům postaven mezi prvními v daných lokalitách. Výjimkou v těchto teoriích je pan Petr, kterému před pěti lety vykradli přibližně ve stejném období garáž i automobil zaparkovaný před vraty. Na Hlubočince bydlí již 17 let, jeho dům byl postaven mezi absolutně prvními a přitom v této době nebyl postižen žádnou formou kriminality. Útok proti jeho majetku se odehrál až v době, kdy v jeho nejbližším okolí byly již všechny stávající domy postaveny. Na otázku zdali ho to nějakým způsobem ovlivnilo, odpověděl „*spíš jako že nechci nic mít a auto parkuju přímo na dvoře, nenechávám ho za vraty a když ho nechám za vraty tak jediné úplně prázdný ☺.*“ Paní Ivanu vykradli těsně po jejím nastěhování, kdy s dětmi spala v prvním patře a zloději jí vykradli přízemní patro. Byl to prý pro ni hrozný pocit, zjištění, že se

jí někdo cizí pohyboval po baráku v době její přítomnosti a jejích dětí. Po této zkušenosti chvíli uvažovala o hlídací bezpečnostní agentuře „*No jednu dobu jsem uvažovala, ale nikdy jsem to neuskutečnila.*“.

I rozestavěný dům paní Jany zloději navštívili „*Ještě když tu byla stavba, tak nám ukradli kotel a nějaké nářadí.*“. Pachatel se nenašel, ale paní Jana tuší kdo to byl, „*no dvě možnosti jsou tady, protože oba 2 věděli, že tu noc tu nikdo nebude, takže vlastně...*“ Něžáci dělníci? „*Jo, přesně tak, co tady pracovali no.*“. Také pan Ondřej byl zde postižen majetkovou kriminalitou během stavění „*a to třikrát, kdy nám ukradli vstupní dveře, pak nám ukradli vnitřní dveře, a nakonec topení, vlastně kotel.*“ Škody zaplatil zhotovitel stavby, firma Central Group. Dále následovala otázka, zda se našel pachatel. „*Nikdy. Ono to bylo těžký, protože ti pachatelé myslím že na 99,9 % byli z té stavební firmy, otvírali si tím klíčem, se kterým další den pracovali, takže i kdyby tam našli otisky prstů, tak to byly otisky prstů zaměstnanců té konkrétní firmy.*“. Pan Ondřej také uvedl, že v té lokalitě stavěli jako první, „*takže v okruhu 500 metrů jsme nikoho neměli. Ve tmě bylo tedy naprosto snadný to vykrást.*“ Dále si myslí, že „*tenhle druh kriminality se v průměru děje během druhé a čtvrté hodiny ráno, kdy zaručeně není nikdo doma a ještě nikdo neodchází do práce, to je zase buď vypozerovaný, nebo tenhle ten poznatek měla i firma SYSTEO, která se zabývá hlídáním soukromých objektů, jejím ředitelem byl bejvalej šéf kriminálky myslím, že v Benešově.*“

Všechny tyto respondenty zloději navštívili buď v podvečerních či nočních hodinách. V rozestavěných domech zloději kradli nářadí a vybavení domu. Pro vstup si pachatelé povětšinou vybírali dveře z teras. Každého z dotčených nějakým způsobem tato zkušenost s vloupáním do budoucna ovlivnila ve vylepšení svých bezpečnostních opatření. „*Ještě když tu byla stavba, tak nám ukradli kotel a nějaké nářadí*“ uvedla paní Jana. „*Ukradli nám alkohol a hroznej nepořádek udělali, rozházeli věci,*“ stěžovala si paní Ivana, které vykradli dům. Do domu se zloději dostali přes dveře z terasy stejně tak, jako u paní Jany. Pachatelé všech zmiňovaných vloupání se nikdy nenašli, ale mnoho respondentů se domnívá, že to byli dělníci ze stavby či okolních staveb. Téměř nikoho to neovlivnilo v názoru na zdejší kriminalitu, paní Ivana vypověděla „*hlavně se říkalo, než jsme se sem stěhovali, že se tu vykrádali rozestavěné domy.*“ Respondenty, kteří tenkrát vlastnili rozestavěné domy, tato negativní zkušenost utvrdila pouze v tom, že si musí lépe zabezpečit svůj dům, jak již měli v plánu. „*My jsme s tímhle počítali, nechali jsme si veškerou instalaci rozvíst v rámci stavby, takže nás to víceméně utvrdilo v tom, že jsme si ten alarm nechali namontovat,*“ vysvětloval pan Ondřej. Většinu postižených respondentů vloupáním ovlivnila tato skutečnost v provedení více preventivních opatření či vylepšení bezpečnostních prostředků v domě. Například jak již zde zaznělo, pan Petr nikdy nenechává auto za vraty, a když už, tak prázdné. Paní Radka začala na noc kódovat celé spodní patro domu a zamykat branku, kterou dříve nezamykali. Její dcera Martina uvedla, „*jo jo*

ovlivnilo nás to určitě, protože po týhlectý zkušenosti jsme si pak pořídili takový ty fotobuňky, ty světla víš jako, ke garáži i zezadu.“ A paní Ivana si pořídila plastové venkovní rolety, které každý den na noc zatahuje. Pan Ondřej, kterého celkově během stavby vykradli třikrát, na otázku zda ho to nějak ovlivnilo do budoucnosti či překvapilo, odpověděl, „hm, překvapilo, my jsme s tím samozřejmě počítali, byli jsme varovaný, věděli jsme o tom, ale stejně nás to překvapilo vždycky. Firma vám ráno sdělí, že jste byly vykradený a pak sepisujete protokoly, jednáte s policií a to není nic příjemného.“ Ani jeden dotázaný si nemyslí, že by měl větší pravděpodobnost být znovu vykraden, než například ostatní sousedé, kteří doposud vykradeni nebyli.

Pár respondentů také uvedlo zkušenosti sousedů s místní majetkovou kriminalitou. Pan Ondřej vyprávěl o sousedech, kde jim majetek zachránili jejich psi, kteří štěkali a pachatele vylekali. „Ty nejbližší sousedi co se tak scházíme a mluvíme spolu, tak je tady asi 5 - 6 postižených,“ komentovala paní Radka z Nechánic (viz obrázek 4). Respondent Aleš z Hlubočinky povídal o vykradení sousedů, kteří v době krádeže byli také doma. „Tady soused od naproti, kdy se mu nějak vloupali do sklepa nebo něco podobného, ukradli mu tam jeden motor, tak je tady honil po zahradách,“ komentoval pan Josef z Želivce. Naopak student Pavel, který na Hlubočince bydlí přes 10 let, uvedl, že jejich dům nebyl ještě nikdy vykraden. A ani si nevybavuje, že by byli vykradeni jeho sousedé. Pavel bydlí v nově vzniklé ulici s novou zástavbou (viz obrázek 4). Pan Jiří T. také nemá žádné zkušenosti se zdejší kriminalitou, bydlí v ulici spolu s paní na mateřské dovolené a s paní v důchodu, tyto ženy jsou téměř neustále doma. Mimo jiné je tato ulice napojena na starou zástavbu v obci.

Obrázek 4: Rezidenční prostředí v Nechánicích a na nově vytvořené ulici v Hlubočince

Zdroj: Vlastní fotografie

5.4 Ochranné bezpečnostní prostředky a každodenní aktivity obyvatel Sulice

Tato kapitola prezentuje výsledky z druhého bloku otázek. Výsledky vycházejí z použité kvalitativní metody formou polostrukturovaných rozhovorů. Otázky byly zaměřené na bezpečnostní opatření, pořízené respondenty. V další části se otázky týkaly každodenního pohybu respondentů a jejich blízkých. Je zaznamenáno pouze 14 domácností, protože pan Aleš a jeho manželka paní Ivana sdílí společnou domácnost. Paní Radka a slečna Martina žijí také ve společné domácnosti.

Téměř většina respondentů používá pro ochranu domácnosti ty nejběžnější bezpečnostní opatření, jako jsou vysoké ploty, bezpečnostní dveře, pojištění rodinného domu a samozřejmostí je i zamykání dveří a bran. Pouze paní Kateřina se vyjádřila takto, *„bezpečnostní dveře nemáme, tak máme rodinný dům, takže klasický vrata, ale zabezpečený zámek je nemám, to je pravda.“* Další bezpečnostní ochranná opatření se liší podle domácností, ale převážně se jedná o psy, alarmy, světla na čidla, ale i dohled svých blízkých. Pan Ondřej komentoval otázku na vlastnictví bezpečnostních dveří, *„jasně no, máme, tak to by byl problém i s pojišťovnou, to jsou ty prvky aktivní bezpečnosti, a mezi pasivní patří samozřejmě pojistka, což je to nejzákladnější,“* dále také jako jedna z mála domácností mají bezpečnostní fólie v oknech, které zabraňují vysypání okna při střetu s cizím tělesem.

Psa vlastní 9 domácností z celkových čtrnácti. Psi vždy upozorňují na cizí osoby v domě. 2 domácnosti uvedly, že psa sice nemají, ale ostatní sousedé psy mají a ty je vždy upozorní. Ovšem všichni tito respondenti si psa pořídili primárně pro mazlení a ne vyloženě pro svou ochranu. Dalším nejpoužívanějším prostředkem jsou světla na čidla, která reagují na jakýkoliv pohyb. Tyto čidla vlastní 5 domácností a pan Ondřej je dříve také měl, ale protože v nich často praskali žárovky, tak dnes má pouze normální osvětlení u garáže. Alarm vlastní 7 domácností z toho 2 domácnosti byly či jsou napojené na bezpečnostní agenturu. Slečna Martina a paní Radka mají alarm napojený na bezpečnostní firmu, *„no, ano, je to tady na security službu a ty vlastně volaj, jakmile se něco stane a přijedou případně a zkontrolujou to. Maj klíče od branky, tak to obejdou a zkontrolujou,“* uvedla paní Radka. A pan Ondřej měl v dřívějších letech napojený alarm na hlídací agenturu. *„Měli jsme ve svém času v začátcích, když jsme tam byli sami, teď už ne. No zas není to úplně levná záležitost, každá tisícikoruna měsíčně člověka trochu zatěžuje a když si to spočítáte za 5 let, tak si říkáte, co za to mohlo být že jo a je to možná šetření na nepravém místě, ale kriminalita po nastěhování téměř vymizela, takže doufáme, že samotnej alarm stačí taky. Byli jsme napojený léto, zvlášť potom, co nás vykradli.“* Pan Josef *„alarm nemám, měl jsem jednu falešnou kameru a tu mě vnucci a jejich partáci rozebrali, takže jsem ji mohl vyhodit.“* 6 domácností uvedlo, že jako jedno z bezpečnostních opatření je pro ně dohled od svých blízkých. A těmi jsou většinou lidé v

důchodu, kteří se vyskytují doma převážně po celý den. Dalším využívaným bezpečnostním prostředkem jsou venkovní plastové či kovové rolety, které lupiče dokážou určitou dobu pozdržet a jejich zneškodnění dělá hluk.

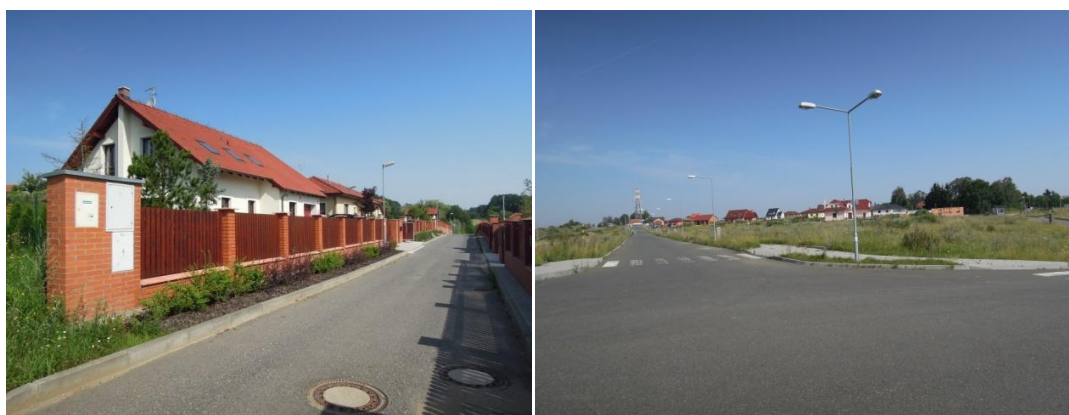
Pouze pořízení psa nebylo primárně myšleno jako bezpečnostní prostředek. „*Já mám bigla a to je takovej pes vítací. No já si myslím, že jakmile by se otevřela branka, tak by vzala čáru, věděla by, že má volno. Není moc hlídací no ☺*“, konstatovala paní Martina. Jak již zde bylo zmíněno, například pan Ondřej má bezpečnostní dveře také z důvodu, že to požadovala jeho pojišťovna. Paní Jana uvedla zajímavou odpověď „*pojistka byla primárně kvůli hypotéce ☺*“. Takže dá se říci, že i hypotéka ovlivňuje to, že lidé mají pojištěný vůbec dům. Naprostá většina dotázaných odpověděla, že alarmy si pořídila hlavně z důvodu bezpečnosti a v žádném případě v tom nehraje roli snížené pojištění na dům. „*Alarm máme, ano. Ano primárně pro ochranu*“ vyjádřil se pan Jiří T.

Ve všední dny v běžné pracovní době jsou prázdné pouze 3 domy. V jednom případě to je 6 hodin, kdy je dům osamocený a v dalších dvou případech je to kolem 12 hodin. Je zajímavé, že právě tito 2 respondenti poznamenali, že zde doposud nikdy nebyli vykradeni. A přitom nechávají téměř celý den dům bez dozoru, nemají psa a pouze student Pavel uvedl, že jejich domácnost vlastní alarm. 3 respondenti přiznali, že během dne sice nechávají dům bez dozoru, ale absolutně nepravidelně. Protože většina z nich jsou podnikatelé či mají děti, které studují vysokou školu a jejich rozvrh je v pracovních dnech nepravidelný. Pan podnikatel Petr poznamenal, „*to je různé. Neděláme stereotypně, takže zloděj nikdy neví, kdy se zjevíme ☺*“. Pan Ondřej odpověděl následně: „*naprosto nepravidelně přijíždíme, odjíždíme, takže pro ty případný zloděje nejsme úplně nejsnazší objekt, protože kdo dojíždí pravidelně do práce, tak si ho samozřejmě vytipujou. Já odjíždím úplně nepravidelně, mám několik aktivit, ale víceméně jsme se ženou víc doma, než mimo jo, takže se to strašně těžko počítá, odhaduje, ale je to míň, než sousedi, který jsou zaměstnaní, samozřejmě. A ještě k tomu Kristýna (pozn. dcera), která je na vysoký a přijíždí domu velmi nepravidelně, než tomu bylo na základní a střední škole*“. Zbytek domácností nenechává téměř nikdy dům bez dozoru. Ať už se doma nachází babička, dědeček, maminka, manželka v domácnosti či paní na mateřské dovolené, „*tak dvě hodiny, když jedeme se synem nakoupit. Někdy dopoledne, někdy odpoledne to je různý. Je to podle toho, jak je momentálně nálada*“. Dům opouštějí pouze za účelem nákupu, cvičení či nějakého vyřizování.

Téměř naprostá většina se s nejbližšími sousedy baví a udržuje s nimi přátelský vztah (13 domácností ze 14). „*Dobré sousedské vztahy naštěstí mám, ale že by dohlíželi na dům, vyloženě jim třeba musím říct, když něco chci, když třeba nechám odemčino, že jdu na hodinu pryč, tak to jo, ale tak to se stává výjimečně*“, vysvětlovala paní Kateřina z Želivce či další respondent z Želivce (viz obrázek 5) pan Josef chválil dobré sousedské vztahy „*to udržujeme*“.

Protože žijeme v komunitě, kde vlastně nějakým způsobem se zdravíme, občas něco pomáháme udělat, pohlídneme, pomůžeme a takhle. Takže žijeme velmi velmi dobře.“ Pouze Pavel na otázku, zda on či jeho rodina udržuje dobré sousedské vztahy, odpověděl, „*tak nějak jako normální, já myslím, že zas tak nějak extrémně moc ne ☺. Já se s nikým nebavím tady, tak...*“ a v zápětí uvedl, že si nemyslí, že by jim sousedi v době jejich nepřítomnosti dohlíželi na dům. Výjimečným případem jsou manželé Aleš a Ivana, kteří vypověděli, že udržují dobré sousedské vztahy, nicméně by jim sousedé pravděpodobně nedohlídli na dům, „*zrovna tyhle ti sousedé co jsou tady takhle z obou stran, tak tady skoro moc nejsou. No oni to tu maj spíš asi jako chalupu,*“ uvedla paní Ivana. Jejich dům obklopovaly dva celkem rozlehlé nové domy.

Obrázek 5: Rezidenční prostředí Želivce s částí „Na Křížkách“

Zdroj: Vlastní fotografie

Všech 16 respondentů se vyjádřilo, že v této obci jsou naprosto spokojení. Například pan Josef se na otázku, zdali je tu spokojen se vyjádřil, „*velmi, velmi. Můžu říct, že jsme udělali největší terno svého života, že jsme se sem přestěhovali.*“ Jen mladý student Pavel si posteskl, že je to daleko od Prahy.

6 ZÁVĚR

Cílem práce bylo zjistit názory a postoje obyvatel Sulice na zdejší bezpečnost a kriminalitu. Jakých druhů kriminality se zde lidé nejvíce obávají a proč? Jaká opatření provádějí pro zlepšení své bezpečnosti? Obec se nalézá v zázemí hlavního města Prahy a je převážně tvořená novou zástavbou. Lidé se do této suburbánní obce nejvíce stěhovali v posledních dvanácti letech. Pro dosažení cíle byly provedeny řízené rozhovory s šestnácti respondenty z obce a dva rozhovory se členy zastupitelstva obce, konkrétně se starostou a s místostarostou. Také jsem porovnávala strukturu kriminality mezi Prahou, zázemím Prahy a Sulicí za rok 2011. Pochopitelně nejvíce dominovala majetková kriminalita. V největší míře se ve všech oblastech vyskytují krádeže prosté, nicméně krádeže vloupáním mají procentuálně větší zastoupení ve struktuře kriminality jak v zázemí Prahy, tak i v Sulici. Největším problémem v obci Sulice roku 2011 byly krádeže prosté a to v podobě vykrádání věcí z automobilů.

V první výzkumné otázce jsem se ptala „*Jakého druhu kriminality se obyvatelé příměstské obce Sulice nejvíce obávají a proč?*“ Téměř všichni respondenti se v obci cítí bezpečně, pouze 2 dotázaní reagovali záporně. Přesto se v místě bydliště obávají převážně majetkové kriminality, konkrétně krádeží. V situaci, kdy jsou osoby domácnosti přítomny v době vloupání, přechází obavy o majetek na strach o sebe a své blízké. Mladé maminky zejména uváděly, že mají strach o své děti. Velké obavy v respondentech vyvolávají dělníci cizích národností na stavbách. Hlavním důvodem, proč se polovina dotázaných obává krádeží, jsou vlastní negativní zkušenosti s tímto druhem kriminality, ať už se jedná jen o pokus, nebo o již zdařilý čin vloupání se do domu. Vyprávění sousedů má také velkou váhu v utváření si názorů na místní kriminalitu. Média informující o kriminalitě ovlivňuje jednu čtvrtinu respondentů. Očekávání se tedy vyplnilo částečně. Respondenti se nejvíce obávají o svůj majetek, ale dále v konkrétních situacích uváděli, že měli strach o sebe a své blízké. Lidé ve formování svých názorů a postojů na kriminalitu nejvíce vycházejí z vlastních zkušeností, potom z vyprávění od sousedů a z informací z médií. Nikoho z postižených vloupáním neovlivnilo ve změně názoru na zdejší bezpečnost.

Také se lze z výpovědí respondentů domnívat, že se nejvíce domy vykrádají těsně před nastěhováním, kdy je v domě již základní vybavení. Dále se vykrádají domácnosti, které v lokalitě setrvávají teprve krátkou dobu, protože tyto domácnosti z počátku nemají nainstalovány odpovídající bezpečnostní opatření. Zároveň záleží, zdali dům stojí jako jeden z prvních v dané lokalitě, z čehož vyplývá menší dohled nad domem. Jestliže je dům obklopen rozestavěnými domy, hrozí vytipování si objektu ze strany dělníků. Největší stavební boom byl v obci v období od roku 2000 do roku 2003.

Druhá výzkumná otázka zněla takto „ *Jakými způsoby si chrání obyvatelé obce svůj majetek a jsou všechny tyto prostředky primárně pořízené pro ochranu osob a majetku?* “ Téměř většina respondentů používá pro ochranu domácnosti ty nejběžnější bezpečnostní opatření, jako jsou vysoké ploty, bezpečnostní dveře, pojištění rodinného domu a samozřejmě je i zamykání dveří a bran. Další ochranné prostředky se liší podle domácností. Nejúčinnější ochranou domu se zdá být pes a lidský dohled, tyto 2 typy bezpečnostních opatření nejvíce odrazovalo pachatele. Psa si pořídilo 9 domácností z celkových 14ti. Na dům neustále dohlíží téměř polovina domácností (6). Polovina domácností vlastní bezpečnostní alarm, přičemž v současné době je pouze jedna domácnost napojená na hlídací agenturu. Z rozhovorů vyplývá, že hlídací agentury jsou spolehlivé a dostavují se k domu ihned po incidentu. Jako další časté bezpečnostní prostředky jsou využívány venkovní plastové či kovové rolety a světla reagující na pohyb. Do preventivních opatření dotázaní také zařazovali řádný úklid věcí ze zahrad a vozidel. Ani v jednom případě nebyl pes pořízen primárně pouze pro ochranu majetku, ale vždy je brán jako člen rodiny. Naprostá většina respondentů má pojištěný dům. Na základě pojištění domu dostali dotázaní například hypotéku na dům. Hlavním cílem respondentů je odradit pachatele či je pozdržet v jejich činech, a tím zvýšit pravděpodobnost dopadení pachatele.

Málokterá domácnost nechává během dne svůj domov bez dohledu. Pouze 2 domácnosti nechávají dům ve všedních dnech prázdný, a to přibližně 12 hodin. Paradoxem je, že tyto domácnosti nebyly doposud nikdy vykradeny. Dotázaní často uváděli, že jsou podnikatelé na volné noze, tudíž se ve svých domovech zdržují nepravidelně a jejich děti také. Je překvapivé, že 13 domácností z celkových 14ti udržují dobré sousedské vztahy do takové míry, že si navzájem hlídají domovy. Naprosto všichni jsou v obci spokojeni a neměnili by.

Seznam literatury a zdrojů

- BANNISTER, J., FYFE, N. (2001):** Introduction: Fear and the City. *Urban Studies*, 38, č. 5–6, s. 807–813.
- BURGESS, J., HARRISON, C.M., LIMB, M. (1988):** People, parks and the urban green: a study of popular meanings and values for open spaces in the city. *Urban Studies*, 25, č. 6, s. 455–73 .
- BURIÁNEK, J. (2001):** Bezpečnostní rizika a jejich percepce českou veřejností. *Sociologický časopis* 37, č. 1, s. 43-64.
- COHEN, L., FELSON, M. (1979):** Social change and crime rate trends: A routine activity approach. *American sociological review*, 44, č. 4, s. 588 – 608.
- COZENS, M. P. (2008):** New Urbanism, Crime and the Suburbs: A Review of the Evidence. *Urban Policy and Research*, 26, č. 4, s. 429-444.
- FELSON, M., CLARKE, R. (1998):** Opportunity Makes the Thief. Practical theory for crime prevention. Police Research Series – Paper 98, Policing and Reducing Crime Unit, London, 36 s. Online dostupné na: http://www.skywallnet.com/data_server/CA/OMT_PP_CP.pdf, staženo dne 28. 3. 2012.
- HAKIM, S. (1980):** The Attraction of Property Crimes to Suburban Localities: A Revised Economic Model. *Urban Studies*, 17, č. 3, s. 265-276.
- HENDL, J. (2005):** Kvalitativní výzkum, základní metody a aplikace. Portál, Praha, 407 s.
- HERBERT, D. T., EVANS D. (1989):** The geography of crime. Routledge, London, s. 1-360.
- CHAKRAWARTI, P. (1996):** The dispersed city. *Ekistics*, 376-378, s. 53-60.
- JÍCHOVÁ, J., TEMELOVÁ, J. (2011):** Kriminalita ve městě. *Geografické rozhledy*, 20, č. 3, s. 10-11.
- JÍCHOVÁ, J., TEMELOVÁ, J., NOVÁK, J. (2011):** Safe life in the suburbs? The Perception of crime and safety in the new suburban communities of Prague. Charles University in Prague, Urban and regional laboratory, Prague, prezentace
- JOHNSTON, J.R., GREGORY, D., PRATT, G., WATTS, M. (eds.) (2000):** The Dictionary of Human Geography, 4th Edition. Oxford, Blackwell Publisher, 958 s.
- LUKÁŠ, L. (2011):** Bezpečnostní technologie, systémy a management. VeRBuM, Zlín, 316 s.
- MAREŠOVÁ, A., SCHEINOST, M. (2001):** Trendy kriminality v ČR z pohledu roku 2000. *Sociologický časopis*, 37, č. 1, s. 23-41.

- MARTÍNKOVÁ, M. (2010):** Oběti kriminality v aktuálních souvislostech. In: Scheinost, M. (eds.): Kriminalita očima kriminologů. Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Praha, s. 101-112.
- MAŘÍKOVÁ, H., PETRUSEK, M., VODÁKOVÁ, A. (1996):** Velký sociologický slovník. Karolinum, Praha, 1627 s.
- MORGAN, F. (2001):** REPEAT BURGLARY IN A PERTH SUBURBS: INDICATOR OF SHORT-TERM OR LONG-TERM RISK? Crime Prevention Studies, 12, s. 83-118.
- MUSIL, J. (2010):** Kriminologie a postmoderna. In: Scheinost, M. (eds.): Kriminalita očima kriminologů. Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Praha, s. 217-226.
- NEWMAN, O. (1996):** Creating Defensible Space. U.S. Department of Housing and Urban Development, Office of Policy Development and Research, Washington D. C., 123 s. Online dostupné na: <http://www.huduser.org/publications/pdf/def.pdf>, staženo dne 21. 5.2012.
- NOVÁK, J. (2008):** Suburbanizace a doprava. In: Ouředníček, M. (eds.): Suburbanizace.cz. Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje a Urbánní a regionální laboratoř, Praha, s. 56-61.
- NOVÁK, J., ČERMÁK, Z., OUŘEDNÍČEK, M. (2011):** Migrace. In: Ouředníček, M., Temelová, J., Pospíšilová, L. (eds.): Atlas sociálně prostorové diferenciacie České republiky. Karolinum, Praha, s. 87-101.
- NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. (2004):** Kriminologie. 2. přep. vyd. ASPI, Praha, 443 s.
- OUŘEDNÍČEK, M. (2003):** Suburbanizace Prahy. Sociologický časopis, 39, č. 2, s. 235-253.
- OUŘEDNÍČEK, M., TEMELOVÁ, J., MACEŠKOVÁ, M., NOVÁK, J., PULDOVÁ, P., ROMPORTL, D., CHUMAN, T., ZELENDOVÁ, S., KUNCOVÁ, I. (2008):** Suburbanizace.cz. Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Praha, 96 s.
- OUŘEDNÍČEK, M., POSOVÁ, D. (2006):** Suburbánní bydlení v Pražském městském regionu: etapy vývoje a prostorové rozmístění. In: Ouředníček, M. (ed.): Sociální geografie pražského městského regionu. Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Praha, s. 96-113.
- OUŘEDNÍČEK, M., PULDOVÁ, P. (2011):** Rezidenční suburbanizace. In: Ouředníček, M., Temelová, J., Pospíšilová, L. (eds.): Atlas sociálně prostorové diferenciacie České republiky. Karolinum, Praha, s. 129-135.

- OUŘEDNÍČEK, M., TEMELOVÁ, J. (2011):** Bytová výstavba. In: Ouředníček, M., Temelová, J., Pospíšilová, L. (eds.): Atlas sociálně prostorové diferenciacie České republiky. Karolinum, Praha, s. 103-109.
- PAIN, R. (2000):** Place, social relations and the fear of crime: a review. *Progress in Human Geography*, 24, č. 3, s. 365 – 387.
- PETERKA, V. (2011):** Časoprostorové vnímání pocitu ohrožení jako bariéry každodenního života žen: případová studie Prahy 15 a Petrovic. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Praha, 86 s.
- POSOVÁ, D. (2004):** Změny v prostorovém rozmístění trvalého bydlení a obyvatelstva v Praze: období socialistického a postsocialistického města. In: Wahla, A. (eds.): Geografie a proměny poznání geografické reality. Sborník příspěvků z Mezinárodní geografické konference. Ostravská univerzita, Přírodovědecká fakulta, Ostrava, s. 238–253. Online dostupné na: http://web.natur.cuni.cz/~posova/dpos_2004ostrava.pdf, staženo dne 3. 4. 2012.
- PULDOVÁ, P., NOVÁK, J. (2008):** Suburbanizace a sociální prostředí. In: Ouředníček, M. (eds.): Suburbanizace.cz. Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje a Urbánní a regionální laboratoř, Praha, s. 40-53.
- PULDOVÁ, P., OUŘEDNÍČEK, M. (2006):** Změny sociálního prostředí v zázemí Prahy jako důsledek suburbanizace. In: Ouředníček, M.: Sociální geografie pražského městského regionu. Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Praha, s. 128-141.
- RATCLIFFE, J. H. (2003):** Suburb Boundaries and Residential Burglars. *Trends and Issues in Crime and Criminal Justice*, Australian Institute of Criminology, Canberra, 246, s. 1-6.
- SESSAR, K. (2001):** Společnost v období transformace a strach z kriminality. *Sociologický časopis*, 37, č. 1, s. 7-22.
- SCHMEIDLER, K. (2000):** Prostředí města, urbanistická tvorba a sociální patologie. *Kriminalistika*, XXXIII, č. 4. Online dostupné na: http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/kriminalistika/2000/00_04/schmeidl.html, staženo dne 20. 5. 2012
- SCHMEIDLER, K. (2002):** Sonda Hodonín: Jak občané vnímají riziko kriminality ve svém městě? Mohou urbanisté kriminalitu zmenšit? *Urbanismus a územní rozvoj*, 5, č. 1, s. 28-33.
- STRÉMY, T. (2010):** Majetková a ekonomická kriminalita a ich sociálne riziká. Typi Universitatis Tyrnaviensis, Trnava, 133 s.
- SUNEGA, P. (2005):** Efektivnost vybraných nástrojů bytové politiky v České republice. *Sociologický časopis* 41, č. 2, s. 271–299.

- SÝKORA, L. (2002):** Suburbanizace a její důsledky: výzva pro výzkum, usměrňování rozvoje území a společenskou angažovanost. In: Sýkora, L. (ed.): Suburbanizace a její sociální, ekonomické a ekologické důsledky. Ústav pro ekopolitiku, Praha, s. 9-20
- SÝKORA, L. (2003):** Suburbanizace a její společenské důsledky. Sociologický časopis, 39, č. 2, s. 55-71.
- VYKOPALOVÁ, H. (2000):** Kriminalita a viktimologické výzkumy. In: Vyhnálek, L. (eds.): ACTA UNIVERSITATIS PALACKIANAE OLOMUCENSIS FACULTAS IURIDICA. Univerzita Palackého v Olomouci, Právnická fakulta, Olomouc, 2, s. 229-232. Online dostupné na: http://publib.upol.cz/~obd/fulltext/Iuridica2/Iuridica2_28.pdf, staženo dne 16. 4.2012.
- WARR, M. (1985):** Fear of rape amongst urban women. Social Problems 32, č. 3, s. 238–50.
- WARR, M. (1990):** Dangerous situations: Social context and fear of victimization. Social forces, 68, č. 3, s. 891 – 907.
- WOOD, L., SHANNON, T., BULSARA, M., PIKORA, T., MCCORMACK, G., GILES-CORTI, B. (2008):** The anatomy of the safe and social suburb: An exploratory study of the built environment, social capital and residents' perceptions of safety. Health & Place, Elsevier, 14, č. 1, s. 15-31.
- ZAPLETAL, O. a kol. (2002):** Kriminologie. 4. nezměn. vyd. PA ČR, Praha, 170 s.

Další použité zdroje

- Český statistický úřad. Online dostupné na: <http://www.czso.cz>
- ČSÚ (2001):** Sčítání lidu, domů a bytů 2001, Praha – východ, Sulice. Online dostupné na: <http://www.czso.cz/sldb/sldb2001.nsf/index>, staženo 15. 7.2012.
- ČSÚ (2010):** Malý lexikon obcí ČR 2010, Středočeský kraj, Praha – východ. Online dostupné na: <http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/p/1302-11>, staženo dne 15. 7. 2012.
- ČSÚ (2012a):** Databáze demografických údajů za obce ČR - Územní změny, počty obyvatel, narození, zemřelí, stěhování (1971-2011), Praha – východ, Sulice. Online dostupné na: http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm, staženo dne 15. 7. 2012.
- ČSÚ (2012b):** Městská a obecní statistika (MOS), Vybrané statistické údaje za obec Sulice. Online dostupné na: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?cislotab=MOS+ZV01&kapitola_id=5&voa=tabulka&go_zobraz=1&aktualizuj=Aktualizovat&pro_1_154=538833, staženo dne 15. 7.2012.
- ČSÚ (2012c):** Věkové složení obyvatel podle věkových skupin a pohlaví v roce 2011 – obce. Online dostupné na:

http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/vekove_slozeni_obyvatelstva_stc_kraje, staženo 15. 7. 2012.

ČSÚ (2012d): Stav a pohyb obyvatelstva v ČR k 1. až 4. čtvrtletí 2011. Online dostupné na: http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/publ/4001-11-q4_2011, staženo dne 27. 7. 2012.

MAREŠOVÁ, A. (2009): Jsou statistické údaje dostatečným zdrojem informací o stavu a vývoji kriminality v ČR? Institut pro kriminologii a sociální prevenci. Online dostupné na: <http://www.mvcr.cz/clanek/jsou-statisticke-udaje-dostatecnym-zdrojem-informaci-o-stavu-a-vyvoji-kriminality-v-cr.aspx>, staženo dne 30. 3. 2012.

NOVOTNÁ, H. (2010): Výběrové strategie. Univerzita Karlova v Praze, fakulta humanitních studií.

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY (2011): Základní údaje o trestné činnosti a jejím vývoji v roce 2010. Prezentace – kriminalita 2010. Online dostupné na: <http://www.policie.cz/clanek/statisticky-vyvoj-kriminality-v-roce-2010.aspx>, staženo dne 30. 4. 2012.

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY (2012a): Policejní prezídium ČR – statistický výkaz 2011. Online dostupné na: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2011.aspx>, staženo dne 30. 6. 2012.

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY (2012b): Územní odbor, Praha venkov – JIH, obec Sulice v roce 2011.

ŠTABLOVÁ, R. (2008): Kriminologie. Studijní texty. Praha. 78 s. Online dostupné na: <http://www.vsrr.cz/kestazeni/predmety/kriminologie.pdf>, staženo dne 10. 4. 2012.

Přílohy

Příloha 1: Otázky řízeného rozhovoru pro obyvatele obce Sulice

*Jsem studentka **Jana Hrbková** z Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze; obor: Geografie, kartografie; katedra: Sociální geografie a regionální rozvoj. Tento rozhovor je prováděný pro mou bakalářskou práci s názvem „Kriminalita v suburbii: případová studie v obci Sulice“. Rozhovor je anonymní a poznatky z něho budou použity pouze pro mou závěrečnou práci bakalářského oboru.*

*Děkuji za Vaši ochotu a Váš čas! V případě nejasností mě lze kontaktovat e – mailem:
j.hrbkovaa@seznam.cz*

1. Blok - Vnímání svého bezpečí a kriminalita v místě bydliště

1. Cítíte se ve svém současném bydlišti bezpečně?
2. Jaké trestné činnosti se zde ve svém bydlišti a jeho nejbližšího okolí nejvíce obáváte?
Pokud se nějaké přímo obáváte.
(útoky proti své či blízké osobě, útoku proti vašemu majetku)
3. Proč se obáváte právě této trestné činnosti?
(sousedé, vlastní zkušenost, média-místní týdeník)
4. Stali jste se již zde obětí nějaké trestné činnosti? Nebo Vaši nejbližší?
 - Jaké?
 - Co Vám ukradli?
 - Jak se k Vám dostali a v jakou denní hodinu se to přibližně odehrálo?
 - Našel se pachatel?
 - Poté co jste absolvovali tu to negativní zkušenost, ovlivnilo Vás to do budoucnosti?
(např. zdokonalení ochranných prostředků (jakých?), či změně vnímání zdejší kriminality)
 - Obáváte se po předchozí zkušenosti, že máte větší šanci stát se znovu obětí? Než například sousedé, které nikdo doposud nevykradl?

2. Blok - Ochranné prostředky a každodenní aktivity

5. Jaké prostředky využíváte pro ochranu Vašeho bydliště?
(pes, pojištění, vysoký plot, alarm, bezpečnostní dveře)

6. Jsou všechny ty to prostředky primárně pořízené pro funkci ochrany Vás a vašeho majetku? Zejména pes a alarm?
(Například pořízení psa – primárně pro svou ochranu anebo spíš mazlíčkem rodiny)
7. Uměl/a byste říct, kolik hodin denně je Váš dům prázdný? A přibližně v jakou denní hodinu?
8. Udržujete dobré sousedské vztahy? Například v době Vaší nepřítomnosti dohlížíjí sousedé na Váš dům?
(dohledem)
9. Kde jste dříve bydleli? A v jakém typu obydlí? Jak dlouho zde bydlíte? Jste zde celkově spokojeni?

3. Blok - Identifikační údaje

- Přibližný věk (v rámci 5 - ti let)
- Rodinný stav
(svobodný, vdaný, rozvedený, ovdovělý)
- Dosažené vzdělání
(základní, střední bez maturity, střední s maturitou, vysokoškolské)
- Ekonomická aktivita
(zaměstnanec, podnikatel, nezaměstnaný, mateřská dovolená, důchodce, student, v domácnosti)
- Děti a jejich věk
- Místo bydliště
(Sulice, Hlubočinka, Nechánice, Želivec)

dnešní datum:

charakteristika obydlí (rodinný/řadový dům, velká/malá vila, velká/malá zahrada, vysoký/nízký plot) – vyplňuji si sama

Příloha 2: CD s nahranými rozhovory

Příloha 3: Otázky pro rozhovor se starostou a místostarostou obce Sulice

1. Z pohledu starosty/místostarosty zaznamenáváte na území obce nějakou kriminalitu? Popřípadě jakou?
2. Existuje nějaký koncept v obci pro prevenci kriminality? Neúčastníte se nějakého projektu v rámci prevence kriminality? Či máte k dispozici nějaké statistiky od Policie ČR?
3. Jste informováni o pochůzkách obecní policie na území Vaší obce Sulice?
4. Nezaznamenali jste nějaký trestný čin, který by byl ve Vaší obci neobvyklý?

Příloha 4: Jednotlivé části obce Sulice: Nechánice, Želivec, Sulice a Hlubočinka

Zdroj: www.obecsulice.cz